TOP-5.1.2-15-NG1

Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna

Foglalkoztatási Stratégia

v1.1

2017. október 31.

Tartalom

ELŐSZÓ 3
HELYZETELEMZÉS 5
Gazdasági helyzet *5*
Képzettség *8*
Foglalkoztatási helyzet *11*
Megközelíthetőség *16*
SWOT ELEMZÉS 18
Erősségek *18*
Gyengeségek *18*
Lehetőségek *19*
Veszélyek *20*
Összegzés *20*
JÖVŐKÉP 22
CÉLOK ÉS ESZKÖZRENDSZER 23
Megyei stratégiai célok *23*
Intézkedések *31*
Célcsoportok *35*
Stratégia illeszkedése más stratégiai dokumentumokhoz *37*
A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA 40
A stratégia végrehajtásában résztvevő szereplők *40*
A paktum szervezete *44*
Monitoring rendszer *45*

ELŐSZÓ

A Nógrádi Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság által vezetett konzorcium pályázatot nyújtott be 2016 augusztusában"a Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna"helyi foglalkoztatási paktum létrehozására és tevékenységei támogatására a „TOP-5.1.2-15-NG1 Helyi foglalkoztatási együttműködések támogatási konstrukció keretében. A konzorcium tagjai:

- Nógrádi Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft (konzorciumvezető, támogatást igénylő),
- Nógrád Megyei Kormányhivatal (konzorciumi tag),
- Kontakt Alapítvány (konzorciumi tag),
- Bátonyterenye Város Önkormányzata (konzorciumi tag),
- Szécsény Város Önkormányzata (konzorciumi tag),
- Pásztói Polgármesteri Hivatal (konzorciumi tag).

A konzorcium számára az irányító hatóság 2017. márciusban 1 383 130 000 Ft összegű támogatást ítélt meg a helyi foglalkoztatási együttműködés létrehozására és működtetésére, továbbá a célcsoportok foglakoztatási helyzetének javítását elősegítő tevékenységek megavalósítására irányuló projekt megvalósításához.

A"Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna" helyi foglalkoztatási együttműködés a következő Nógrád megyei járásokat foglalja magában:

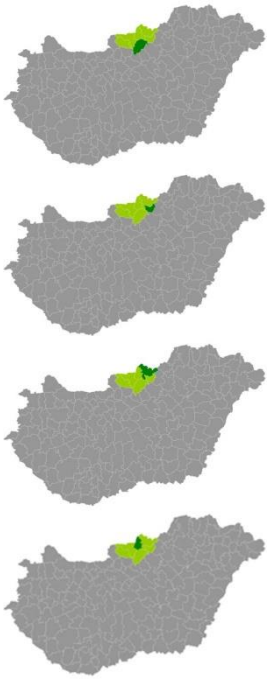

- Pásztói járás: Alsótold, Bér, Bokor, Buják, Csécse, Cserhátszentiván, Ecseg, Egyházasdengeleg, Erdőkürt, Erdőtarcsa, Felsőtold, Garáb, Héhalom, Jobbágyi, Kálló, Kisbágyon, Kozárd, Kutasó, Mátraszőlős, Palotás, Pásztó, Szarvasgede, Szirák, Szurdokpüspöki, Tar, Vanyarc,
- Bátonyterenyei járás: Bátonyterenye, Dorogháza, Mátramindszent, Mátranovák, Mátraterenye, Mátraverebély, Nemti, Szuha,
- Salgótarjáni járás (kivéve Salgótarján MJV): Bárna, Cered, Egyházasgerge, Etes, Ipolytarnóc, Karancsalja, Karancsberény, Karancskeszi, Karancslapujtő, Karancsság, Kazár, Kisbárkány, Kishartyán, Litke, Lucfalva, Márkháza, Mátraszele, Mihálygerge, Nagybárkány, Nagykeresztúr, Rákóczibánya, Ságújfalu, Sámsonháza, Somoskőújfalu, Sóshartyán, Szilaspogony, Vizslás, Zabar,
- Szécsényi járás: Endrefalva, Hollókő, Ludányhalászi, Magyargéc, Nagylóc, Nógrádmegyer, Nógrádsipek, Nógrádszakál, Piliny, Rimóc, Szalmatercs, Szécsény, Szécsényfelfalu, Varsány.

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna foglalkoztatási együttműködés területén közel 100.000 ember él, kb. 2.000 km2 területen. A térséget általánosan jellemzi a lakosság alacsony iskolázottsága és az alacsony foglalkoztatási arány.

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna helyi foglalkoztatási együttműködés létrehívását elősegítő projekt költségvetése többségében a munkaerőpiac kínálati oldalának fejlesztésére, a munkaerő foglalkoztathatóságának és termelékenységének növelésére, az álláskeresők és állástalanok elhelyezkedési esélyeinek javítására irányuló tevékenységekhez biztosít finanszírozást. De számos

intézkedés célozza munkaerőpiac keresleti oldalát is, így többek között a program keretében megvalósuló befektetés-ösztönzés, a helyi gazdaság szereplőinek és azok együttműködésének erősítése és az üzleti környezet fejlesztése, vagy akár a támogatott foglalkoztatási lehetőségek és a szociális gazdaság fejlesztése mind a foglalkoztatási lehetőségek körének szélesítését és a munkahelyek minőségének növelését hivatottak elősegíteni.

E tevékenységeket foglalja közös célok elérését segítő, egységes keretbe a Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia című dokumentum.

A stratégia azzal a céllal készült, hogy megfogalmazza a Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna helyi foglalkoztatási együttműködés létrehozására és működtetésére, továbbá az álláskeresők és más célcsoportok foglalkoztatásának növelését célzó intézkedések által elérni kívánt célokat és eredményeket, továbbá megfogalmazza a célok eléréséhez szükséges tevékenységek, beavatkozások témaköreit, biztosítsa a közöttük fellelhető szinergiák kihasználását és meghatározza a végrehajtás kereteit.

A stratégia megvalósításához szükséges pénzügyi és humán erőforrásokat elsősorban a 2021-ig tartó TOP 5.1.2-15-NG1-2016-00002 projekt költségvetése biztosítja, de a tevékenységek kapcsolódhatnak más programok (pl. EFOP, TOP, GINOP) által finanszírozott projektekhez és a megyei paktum létrehozására irányuló TOP 5.1.1.-15-NG1 projekthez, törekedve a szinergiák kihasználására. Emellett lehetőség nyílik e központilag elosztott állami fejlesztési támogatásoktól különböző források bevonására, illetve a paktumhoz kapcsolódó szereplők, szervezetek által végzett önálló tevékenységek megvalósítására is. E tevékenységeket – azok felelőseinek és a szükséges erőforrások hozzárendelésével – az évente frissülő akcióterv rendezi egységes, a végrehajtást és annak nyomonkövethetőségét elősegítő keretbe.

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia illeszkedik a Megyei Foglalkozatási Stratégiához, a helyi és megyei együttműködések együttesen járulnak hozzá a Nógrád Megyei Területfejlesztési Program 2014-2020 dokumentumban kitűzött stratégiai célok eléréséhez.

A stratégia több hónapon át tartó előkészítési folyamat eredményeként született meg, céljai és beavatkozásai körültekintő helyzetelemzést és a foglalkoztatói igények felmérését követően, az együttműködni kívánó szervezetek bevonásával, velük egyetértésben kerültek megfogalmazásra. A stratégiát az Irányító Bizottság és a foglalkoztatási együttműködést aláíró szervezetek egyaránt elfogadták.

HELYZETELEMZÉS

Gazdasági helyzet

Gyenge gazdasági teljesítőképesség javuló tendenciával

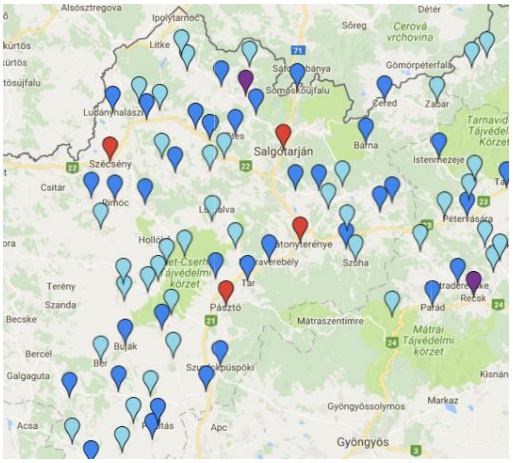

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna területileg Kelet-Nógrádban helyezkedik el, a Pásztói, Bátonyterenyei, Salgótarjáni és Szécsényi járások legtöbb települését magában foglalja. Ezen kedvezményes befektetési lehetőségeket kínáló terület gazdasági teljesítőképessége elmarad az országos átlagtól, Magyarország egyik legkevésbé fejlett térsége.

Nógrád megyében az országos ipari termelés 1%-át állítják elő. Az egy főre jutó hozzáadott érték a megyében 1.462 ezer Ft, ami jelentősen elmarad a teljes országot jellemző átlagos értéktől (3.454 ezer Ft), az alacsony hozzáadott értékű termelés jellemző a térségben.

	ipari termelés, folyó áron (ezer Ft)			**ipari termelés, volumenindex** (%, előző év=100)		
	Nógrád megye	Észak-Magyarország	Magyarország	Nógrád megye	Észak-Magyarország	Magyarország
2010	158 666	2 429 173	20 462 351	110,3	117,6	110,8
2011	171 557	2 840 304	22 654 708	105,2	110,5	105,5
2012	159 870	2 918 672	23 141 018	89,3	98,3	98,3
2013	238 650	3 308 089	23 575 766	95,5	105,2	101,0
2014	255 994	3 502 070	25 635 324	105,8	104,7	107,9
2015	277 153	3 816 196	27 377 873	105,9	109,9	107,9

A Nógrád Megyei Kormányhivatal 2017. évi I. féléves tájékoztatója a Nógrád megyei munkaerő-piaci folyamatokról című kiadvány alapján a Nógrád megye az egy főre jutó GDP, az egy lakosra jutó építőipari termelés, illetve az egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték adatok alapján országosan sereghajtó a megyék között.

Gazdasági mutatók a KSH 2017. I. negyedévi adatai alapján	**Nógrád megye**	**Országosan**	**Megjegyzés**
Egy főre jutó GDP, ezer Ft (2015. évi adat)	1462	3454	Országosan a 20., utolsó
Egy lakosra jutó ipari termelés, e Ft	559,5	741,8	Országosan a 12.
Egy lakosra jutó építőipari termelés, ezer Ft	6,3	24,9	Országosan a 20., utolsó
Egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték, ezer Ft	24,0	86,5	Országosan a 20., utolsó
Vállalkozások ezer lakosra jutó száma, db	122	174	Országosan a 19.

Alacsony hozzáadott értékű termelés

Nógrád megyében a legmeghatározóbb foglalkoztató a feldolgozóipar (8 599 fő), továbbá a humán-egészségügyi, és szociális ellátás ágazata (7 806 fő) a KSH 2017-es első félévi adatai alapján. Ezt követi az oktatás, a közigazgatás, védelem és a kereskedelem, gépjárműjavítás területe (4000-2000

foglalkoztatott fővel). A fizikai és szellemi munkások arányát vizsgálva a jelentősebb területeken csupán az oktatás és a közigazgatás, védelem terén dominálnak a szellemi foglalkozásúak.

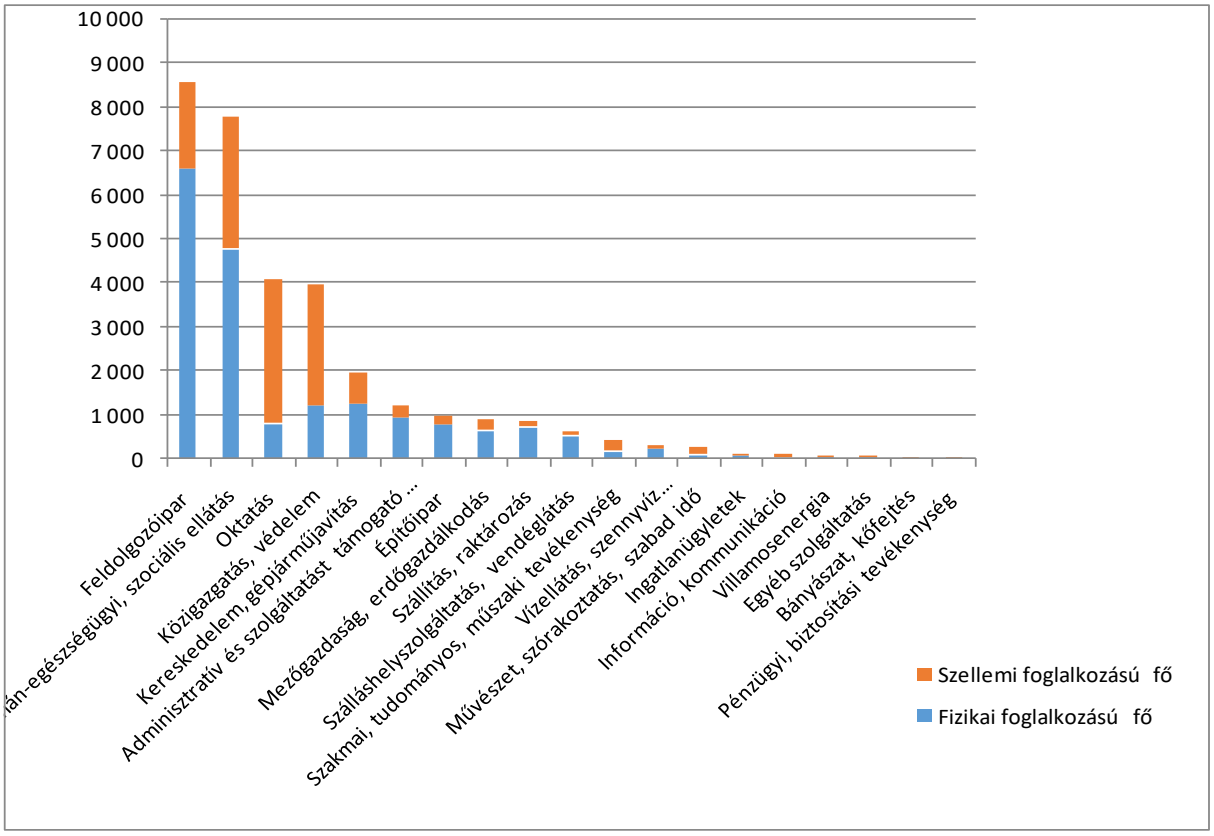

Alacsony termelési kapacitás

A NMKIK – NAV Top 50 kiadványa szerint nettó árbevétel és hozzáadott érték alapján is Balassagyarmat és Salgótarján környékén működnek a legjelentősebb vállalatok. A Bátonyterenyei, Pásztói és Szécsényi járásában működő legnagyobb vállalatok pedig együttesen sem termelnek a akkora árbevételt, mint az előbbi járások vállalatai. A nettó árbevétel és a hozzáadott érték alapján is a Szécsényi járás a megyei sereghajtó.

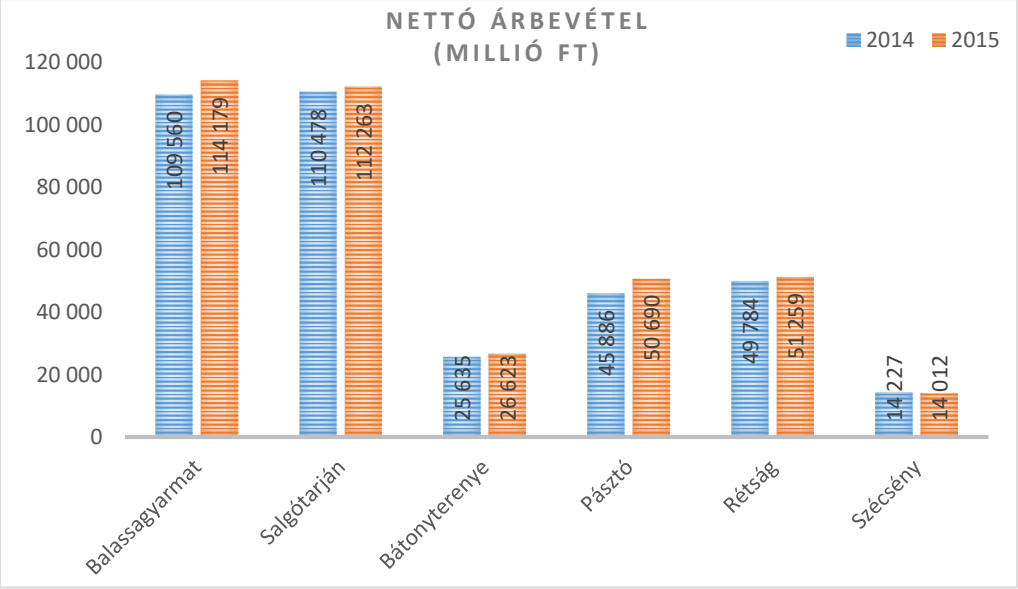

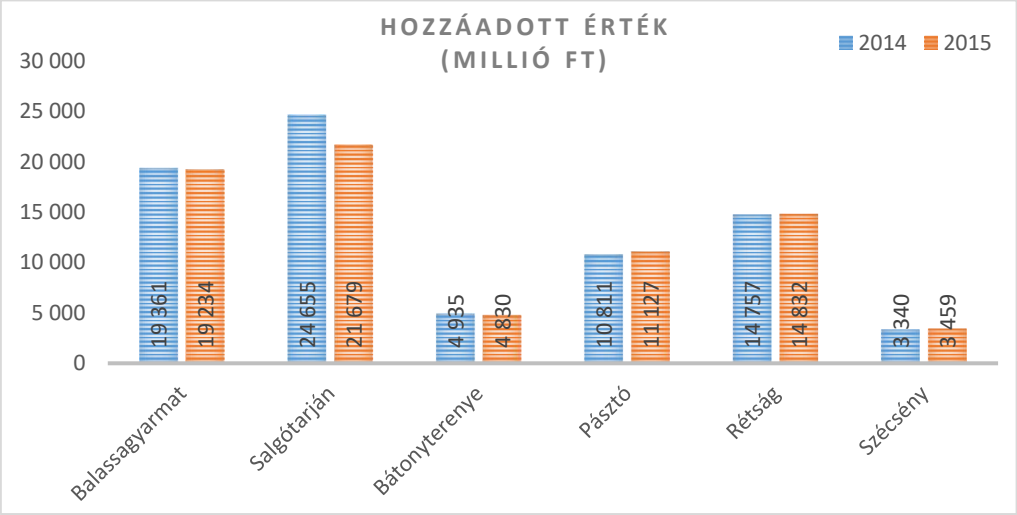

A legnagyobb foglalkoztatók listáján az NMKIK-NAV Nógrád megyében összesen negyven darab ötven főnél nagyobb foglalkoztatót nevezett meg, ezek közül tíz vállalkozás található Kelet-Nógrádban. A Pásztói járásban van a székhelye a szállítmányozás területén működő Reining Transport-nak, amely a 2015-ös adatok alapján a térség egyetlen nagyvállalata volt, árbevétel szempontjából szintén kiemelkedő[1]. 2017-ben már az EGLO Magyarország Kft. telephelye a legnagyobb, több mint 600 fős a vállalat.

A kelet-nógrádi térség közép- és nagyvállalatai 2015.	Nettó árbevétel, M Ft 2016	Létszám, fő 2016	Település	Járás
EGLO MAGYARORSZÁG KFT	na	<600[2]	Pásztó	Pásztói
REINING TRANSPORT LOGOSZTIKAI ÉS SZÁLLÍTMÁNYOZÁSI KFT	8599	315	Egyházasdengeleg	Pásztói
VIESSMANN MODELLGYÁRTÓ KFT	942	191	Bátonyterenye	Bátonyterenyei
AXAMO RUHÁZATI KFT	253	115	Kazár	Salgótarjáni
PALÓC-COOP KERESKEDELMI ÉS SZOLGÁLTATÓ ZRT	1394	113	Szécsény	Szécsényi
ALUTECH KFT	2526	116	Kálló	Pásztói
CSÉPE ÉS TÁRSAI KFT	5675	87	Mátraszőlős	Pásztói
WESCO-BAU KFT	599	11	Karancslapujtő	Salgótarjáni
BÁTONY-METÁLL KFT	978	65	Bátonyterenye	Bátonyterenyei
REGY METAL KFT	2426	44	Jobbágyi	Pásztói
PROFILPLAST KFT	3580	45	Ludányhalászi	Szécsényi

A megyei jelentősebb termelő vállalatok gyakran ipari parkokba települnek. A megye négy NGM által akkreditált ipari parkja közül csupán egy található a Szabad Vállalkozási Zónában, ez a Bátonyterenyei Ipari Park.

[1] A 2015-ös adatok alapján került összeállításra a vállalati lista, a létszám és eredményadatok már a 2016-os mérleg szerintiek. Ezért előfordul, hogy a listán szerepelnek 50 fő alatti cégek, és a valóságban jelenleg 50 fő feletti cégek nem találhatóak meg a listán.

[2] 2017. évi adat

Kihasználatlan lehetőségekkel jellemezhető ágazat

Nógrád megye természeti és kulturális adottságai jelentős turisztikai potenciált jelentenek, ennek kiépítése és jobb kihasználása a helyi gazdaság egyik mozgatórugója lehet. Számos kelet-nógrádi nevezetesség kapcsán kevés az online elérhető információ, illetve hiányos a szolgáltatáskínálat (pl. programok, éttermek, magas minőségű szálláslehetőségek). A természeti adottságok ellenére kevés a túraútvonal (főként a Cserhátban). Az ezer lakosra vetített kereskedelmi szálláshelyek száma alapján Nógrád megye országosan az egyik sereghajtó a KSH 2013-as adatai szerint (16,8 férőhely). A határ menti elhelyezkedés ellenére a külföldi turistákat célzó kommunikáció nem elégséges.

Képzettség

Javuló képzettség

A megyei képzettségi szintet a 2011. évi Népszámlálás adatai alapján az országos átlagtól való elmaradás jellemzi.

Terület	Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik	középfokú iskola érettségi nélkül, szakmai oklevéllel	Érettségi bizonyítvánnyal rendelkezik	Felsőoktatási végzettséggel bír
Nógrád megye	45,4%	20,7%	24,5%	9,4%
Országos átlag	37,4%	19,5%	27,5%	15,5%

Országosan a vizsgált lakosság mindössze 37,4%-a tartozik a legalacsonyabb végzettséggel rendelkező kategóriába, Nógrád megyében ez az arány 45,4%-os. A középfokú iskola elvégzése után érettségi nélküli szakmai oklevéllel Nógrádban a vizsgált lakosság 20,7%-a rendelkezik, ez szintén magasabb az országos 19,5%-os átlagnál. Az iskolázottság Nógrád megyében folyamatosan javuló tendenciát mutat (lásd következő táblázat), nő a közép és felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya, és csökken a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya.

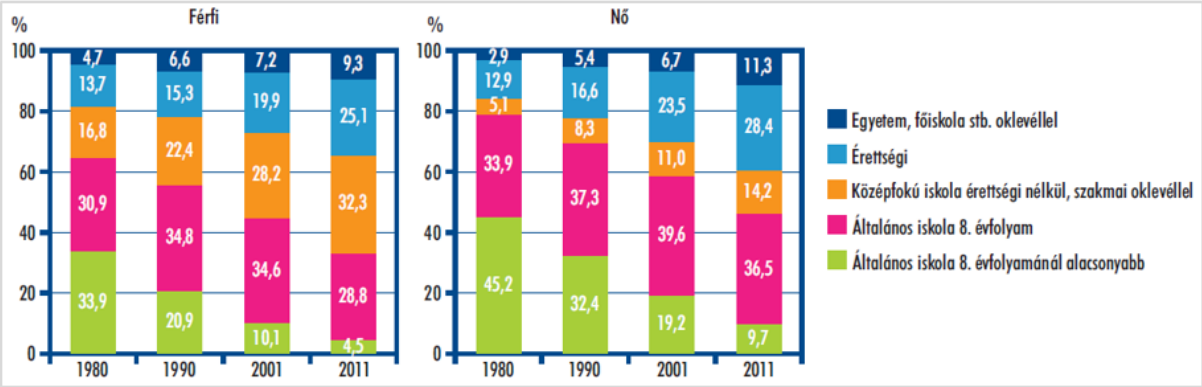

Megyei viszonylatban a 2011-es Népszámlálás befejezett iskolai végzettséget felmérő adatai alapján két járásban (Bátonyterenyei és Salgótarjáni járás) alacsonyabb a legalább érettségivel, vagy diplomával rendelkezők aránya a vizsgált korcsoportokban. A Pásztói és Szécsényi járásban ezek a mutatók a megyei és országos átlagnál kedvezőbbek.

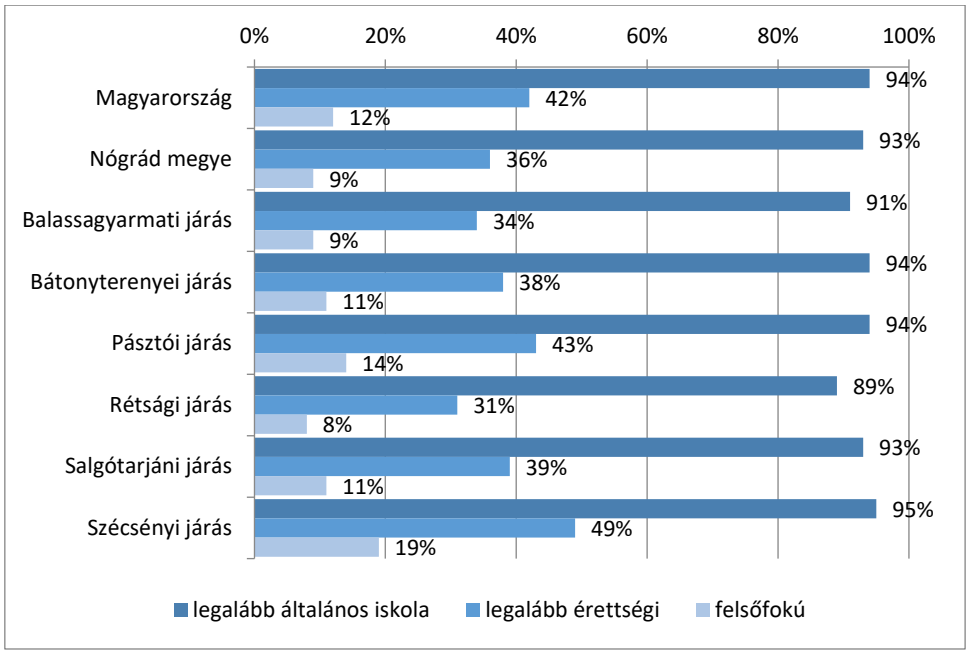

Javuló képzési struktúra

A vizsgált járásokban felsőoktatáshoz szűkös a hozzáférés (2018 őszétől indul mérnökinformatikus képzés Salgótarjánban az Óbudai Egyetem szervezésében). A középfokú oktatás elsősorban Balassagyarmaton és Salgótarjánban koncentrálódik, a négy kelet-nógrádi járásban a megyeszékhelytől eltekintve összesen 14 feladatellátási helyet találhatunk, ez 4224 férőhelyet jelent. A következő táblázat az Oktatási hivatal *„KIR Közérdekű adatok”* alapján a2017-es januári Nógrád megyei középiskolai férőhelyeket mutatja be a képzési szintek és a járások szerint csoportosítva.

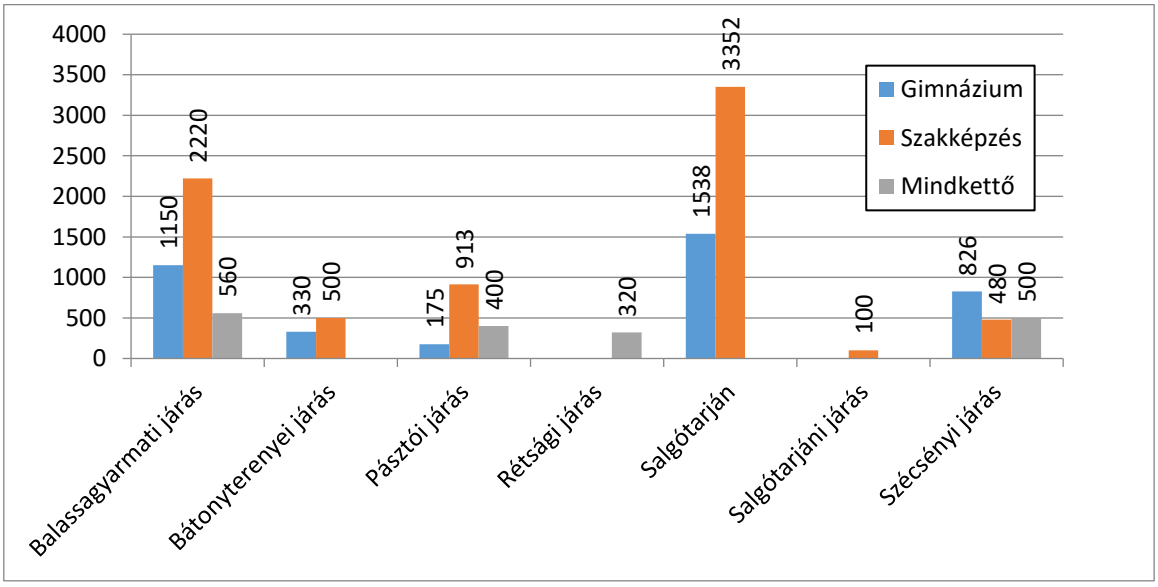

A négy járás szakképző helyei számos területen nyújtanak képzést, így például a faipar, építészet, könnyűipar, közlekedés, mezőgazdaság, informatika, építőipar, vegyipar és élelmiszeripar területeken.

		Egészségügy	Egyéb szolgáltatások	Elektrotechnika-elektronika	Élelmiszeripar	Építészet	Faipar	Gépészet	Informatika	Kereskedelem-marketing, üzleti adminisztráció	Könnyűipar	Környezetvédelem-vízgazdálkodás	Közgazdaság	Közlekedés	Mezőgazdaság	Művészet, közművelődés, kommunikáció	Nyomdaipar	Oktatás	Szociális szolgáltatások	Ügyvitel	Vegyipar	Vendéglátás-turisztika	Közszolgálat
Szent József Katolikus Szakközépiskola és Szakiskola	Egyházasgerge					x			x												x		
Teleki József Általános Iskola és Szakközépiskola	Szirák													x									
Salgótarjáni SZC Fáy András Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma	Bátonyterenye					x	x				x			x	x								
Salgótarjáni SZC Fáy András Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája, Szakiskolája és Kollégiuma, Pásztó Rákóczi út 5. Alatti Telephelye	Pásztó								x														
Lipthay Béla Mezőgazdasági Szakképző Iskola és Kollégium	Szécsény				x										x								

A szakmacsoportokat tekintve két népszerű terület hiányzik a vizsgált járások képzési programjából, az egészségügyi képzés és az ügyviteli-gazdasági képzések. A Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara a megyei stratégiai jelentőségű vállalkozások munkaerő-piaci keresletéről végzett felmérésben a következő munkakörök betöltésének nehézségét emelte ki a megyében: hegesztő, lángvágó, forgácsoló és lakatos. A Nógrád megyei foglalkoztatók igényei alapján a Nógrád Megyei Fejlesztési és Képzési Bizottság a megye területén a következő hiány szakképesítéseket azonosította:

- ipari gépész,
- szociális gondozó és ápoló,
- gépi forgácsoló,
- hegesztő,
- mezőgazdasági gépész,
- állattartó szakmunkás,
- villanyszerelő,
- gépgyártás-technológiai technikus,
- pék,
- gyakorló ápoló,
- központifűtés- és gázhálózat rendszerszerelő,
- női szabó,
- kőműves,
- ács,
- ruhaipari technikus,
- épület- és szerkezetlakatos,
- pénzügyi-számviteli ügyintéző,
- mezőgazdasági gépésztechnikus,
- műanyag-feldolgozó,
- gazdasági informatikus,
- logisztikai és szállítmányozási ügyintéző,
- szerszámkésztő,
- asztalos,
- gyártósori gépbeállító,
- elektronikai műszerész.

A Salgótarjáni Szakképzési Centrum a 2017-es tanévre több százmillió forint értékű fejlesztést, az eszközpark modernizációját hajtotta végre intézményeiben. A hároméves szakképzéssel megszerezhető szakmák közül tizenöt, a szakgimnáziumi képzéssel további öt szakma szerepel a kormány által megjelölt hiányszakmák listáján Nógrád megyében, ezek több mint felében jelenleg is zajlik képzés a megye intézményeiben a 2017-18-as tanévben.

Lemorzsolódás a képzésben

A szakképzés egyik legjelentősebb, országosan jellemző és Nógrád megyében is igen komolyan jelentkező problémája a magas lemorzsolódás. Az iskolarendszerű nappali tagozatos szakképzés 2015-16-os tanévre vonatkozó tanulói létszámait bemutató táblázat jól szemléleti a folyamatot. A belépő, 9. évfolyam létszámához képest a 10-11. évfolyamra jelentősen csökken a tanulók létszáma Nógrád megyében.

Évfolyam	Tanuló (fő)
9.	682
10.	460
11.	307
12.	102
13.	367
14.	272
15.	19

A képzési intézmények munkatársai egyetértenek abban, hogy bizonyos képzésekre kihívás tanulókat találni, de hasonlóan nehéz feladat a tanulók képzésben tartása, illetve a képzést elhagyók vissza-integrálása. A pályaorientációs tevékenység erősítése növelheti a piaci igények szerinti pályaválasztás sikerességét és a képzésben résztvevők motivációját. Hasonlóan jelentős probléma továbbá, hogy a képzést sikeresen elvégzők közül az oktatók gyakran csupán a végzettek kis százalékát tudják jó szívvel ajánlani a vállalatoknak a kompetencia és a megfelelő munkához való hozzáállás hiánya következtében. Ezen jellemzők – a megfelelő minőségű és alkalmazható szaktudás mellett a motiváció és az önálló munkavégzés készségének – hiányát emelték ki a foglalkoztatók a Nógrád Megyei Kereskedelmi- és Iparkamara által a Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna foglalkoztatási együttműködés stratégiájának megalapozását elősegítő foglalkoztatói igényfelmérés során is.

Foglalkoztatási helyzet

Alacsony foglalkoztatottság

Nógrád megye a KSH 2017-es első féléves adatai alapján a fő munkaerő-piaci mutatók - az aktivitási és a foglalkoztatási arány, valamint a munka-nélküliségi ráta – tekintetében egyaránt jelentősen elmarad mind az országos, mind a régiós átlagtól.

Munkaerő-piaci mutatók 2017. I. félév, KSH (Mutatók a 15-64 éves népességre)	Nógrád megye	Észak-Magyarország	Magyarország
Népesség száma, ezer fő	193	1 144	9 799
Aktivitási arány, %	67,8	66,8	70,7
Foglalkoztatási arány, %	61,5	62,7	67,6
Munkanélküliségi ráta, %	9,4	6,1	4,4

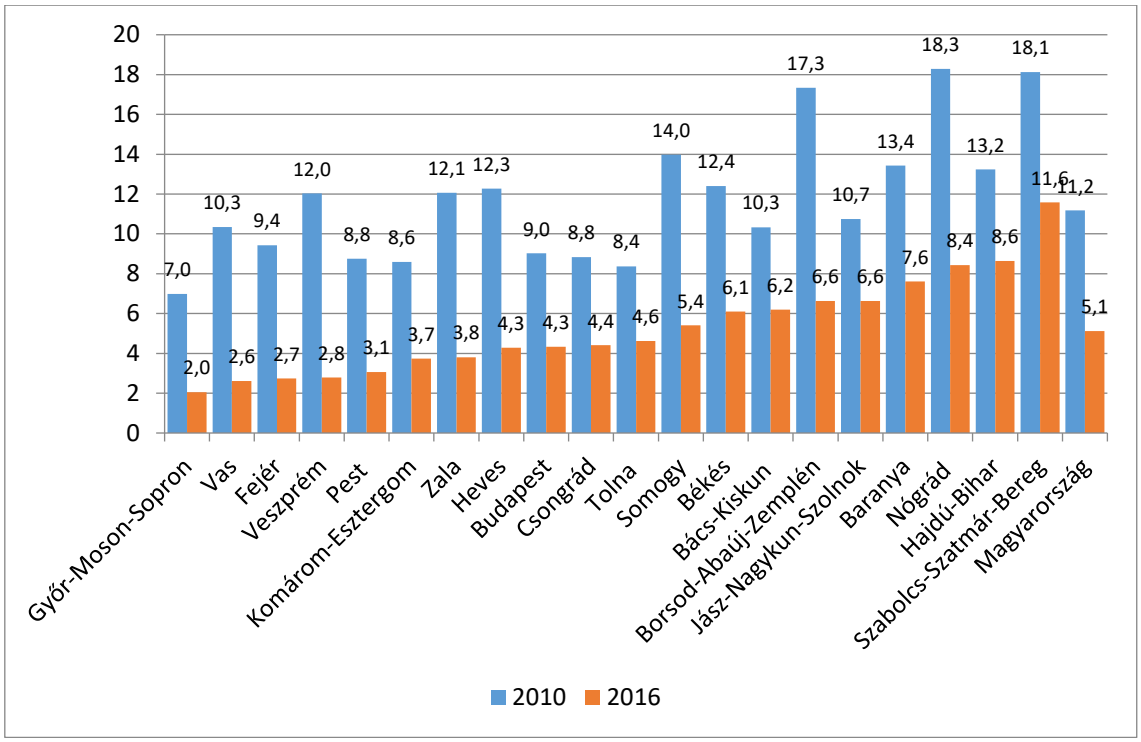

A munkanélküliség országosan javuló tendenciája megfigyelhető Nógrád megyében, ám a 2016-ban jellemző 8,4%-os munkanélküliséggel továbbra is a sereghajtók között van a megyék rangsorában.

A Nógrád Megyei Kormányhivatal 2016. évi tájékoztatója kiemeli, hogy a versenyszféra munkaerő-piaci kereslete évről évre nő, 2016-ban 18,7%-kal volt magasabb az egy évvel korábbihoz képest. Ennek ellenére az álláskeresők számának mozgását 2016 során is leginkább a másodlagos munkaerőpiac befolyásolta. Az önkormányzatok és azok intézményei adtak munkát az álláskeresővé váltaknak és az elhelyezkedők többségének, az álláskereső állomány jelentős részét ugyanis erőteljes strukturális jellemzők, a foglalkoztathatósághoz szükséges tudás és készségek hiánya jellemzi.

A regisztrált álláskeresők száma jelentősen csökkent 2010-ről 2016-ra a megye vizsgált négy járásában az NMKH adatai szerint. A regisztrált álláskeresők száma kiemelkedő a salgótarjáni járásban (2 110 fő), a bátonyterenyei járásban pedig a legalacsonyabb (1 022 fő).

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen, 2010-2016, NMKH	2010	2016
Magyarország	*591 278*	*273 498*
Észak-Magyarország	*110 109*	*57 771*
Nógrád megye	*19 523*	*10 860*
Balassagyarmati járás	2 981	1 639
Bátonyterenyei járás	**2 183**	**1 022**
Pásztói járás	**2 686**	**1 465**
Rétsági járás	1 477	750
Salgótarjáni járás (Salgótarján nélkül)	**3 827**	**2 110**
Szécsényi járás	**2 180**	**1 656**
Salgótarján	4 189	2 218

A regisztrált álláskeresők összetétele kedvezőtlen

A Nógrád Megyei Kormányhivatal 2017. I. félévi tájékoztatója már közöl adatokat az álláskeresők nemrég bevezetett, foglakoztathatóság alapján történő minősítéséről (profiling rendszer). Az ügyfelek

egységes elvek mentén kerülnek besorolásra foglalkoztathatóság, elhelyezkedési lehetőségek szerinti kategóriákba (önállóan elhelyezkedni képes; az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedést segítő eszközökkel támogatandó ügyfelek; az egyéni fejlesztés kiindulásaképpen közfoglalkoztatásban elhelyezhető és/vagy szociális, mentálhigiénés, illetve egyéb szolgáltatásokkal segíthető ügyfelek). Ez segíti, hogy az egyéni szükségleteiknek megfelelő munkaerő-piaci szolgáltatásokat és képzéseket vehessenek igénybe foglalkoztathatóságuk javításához, elhelyezkedési esélyeik növeléséhez.

Ügyfélcsoportok Nógrád megyében 2017. június végén, fő	Önállóan elhelyezkedni képes	Az elsődleges munkaerőpiacon támogatással elhelyezhető	Közfoglalkoz-tatásban elhelyezhető	Kitöltetlen	Összesen
Salgótarjáni járás	140	2 383	1 890	140	**4 553**
Balassagyarmati járás	44	916	510	204	**1 674**
Pásztói járás	213	639	517	148	**1 517**
Szécsényi járás	147	625	927	105	**1 804**
Bátonyterenyei járás	251	414	326	74	**1 065**
Rétsági járás	234	305	240	66	845
Nógrád megye	1 029	5 282	4 410	737	11 458

Míg megyei szinten a regisztrált álláskeresők 38,4%-a tartozik a csak közfoglalkoztatásban elhelyezhető kategóriába, addig a foglalkoztatási együttműködés szempontjából releváns négy járásban (Salgótarján MJV-sal együtt) ez az aránya 40,9%-os 2017 első félévében. A foglalkoztatási együttműködés egyik fontos feladata lehet e csoporthoz tartozók helyzetének javítása.

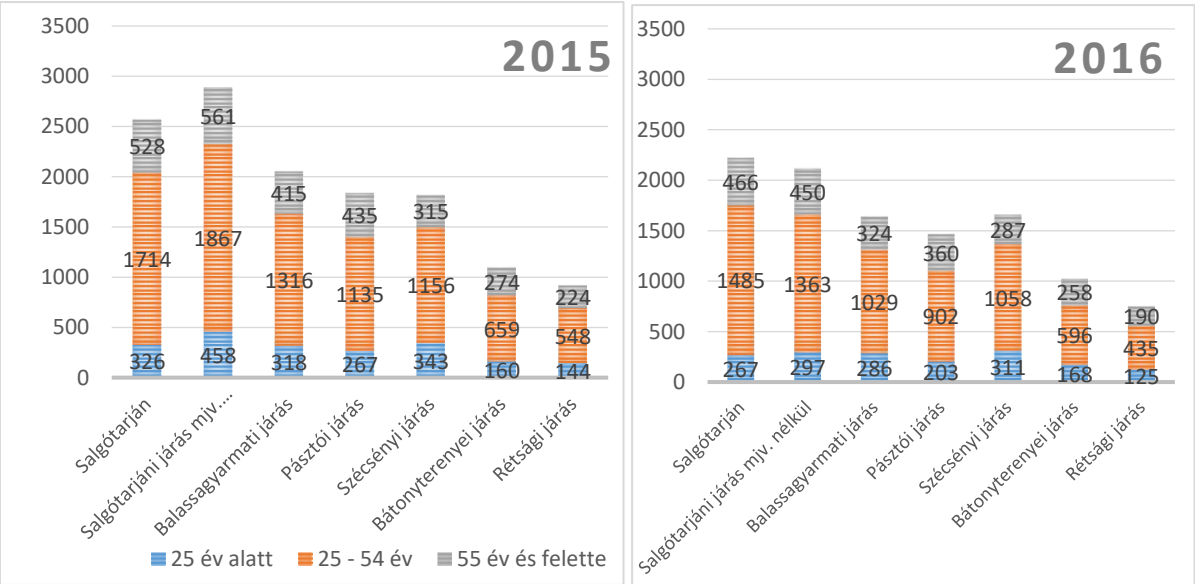

Az álláskeresők összetételét vizsgálva 2016-ban az NMKH adatai alapján a Szécsényi járásban volt a 25 év alattiak száma a legmagasabb (311 fő), míg a Bátonyterenyei járásban a legalacsonyabb (168 fő). A fiatal álláskeresők elhelyezkedését nehezíti a nem megfelelő szakma, illetve képzettség és a hiányzó kompetenciák. A későbbiekben pedig munkatapasztalat hiányában hátrányban vannak hasonló korú és képzettségű, de munkatapasztalattal már rendelkező kortársaikkal összehasonlításban.

Az 55 év feletti álláskeresők számát vizsgálva a Salgótarjáni járásban a salgótarjáni adatoktól eltekintve találjuk a legmagasabb értéket (450 fő), míg a legalacsonyabbat a Bátonyterenyei járásban (258 fő). Az idősebb munkakeresők versenyhátrányban vannak a fiatalabbakhoz képest, mivel tudásuk sok esetben nem friss, új ismeretek megszerzésére gyakran kevésbé nyitottak, fizetési igényük általában magasabb a fiatalokhoz képest. A betanítást követően pedig várhatóan rövidebb ideig maradnak a munkaerőpiacon a fiatalabb álláskeresőkhöz képest, így elhelyezkedési esélyük alacsony.

Az iskolázatlanság szintén nehezíti az álláskeresők munkaerő-piaci re-integrációját, a vizsgált járásokban 50% feletti a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkező álláskeresők aránya, ezt mutatja be a következő táblázat az NMKH adatai alapján.

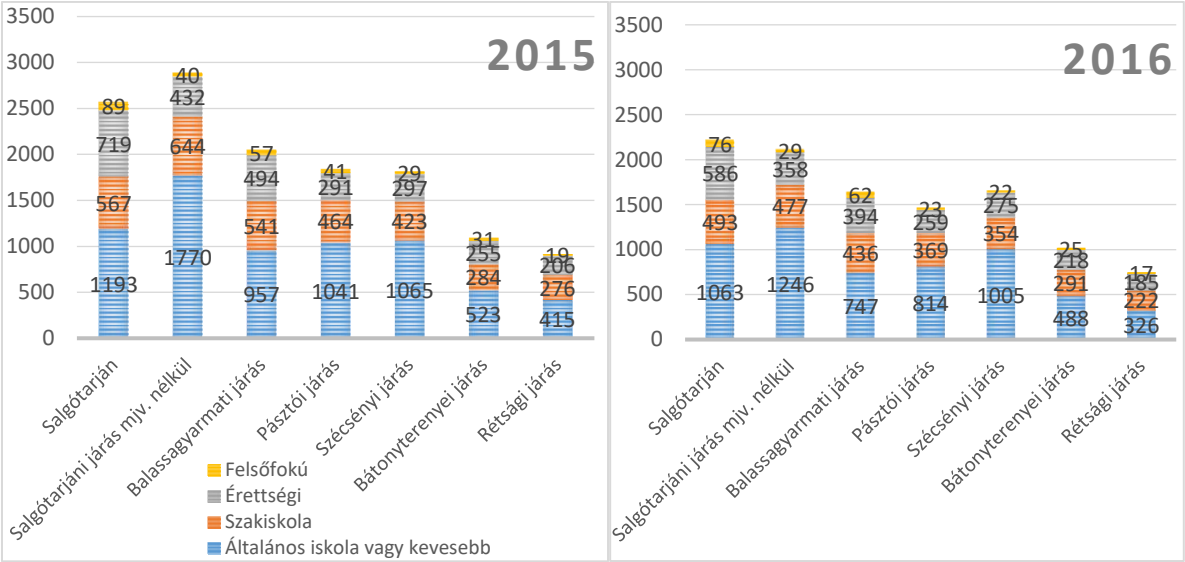

A megyében 2015-ben az álláskeresők 33%-a több, mint 12 hónapja keresett állást, 2016-ra tovább romlott a tartós munkanélküliek aránya 36%-ra. Nógrád megye járásai közül elsősorban a Szécsényi (67%), Pásztói (56%) és Salgótarjáni (MJV nélkül) járásban (64%) jelentős a tartós munkanélküliség, ezt mutatja a következő ábra az NMKH adataira támaszkodva.

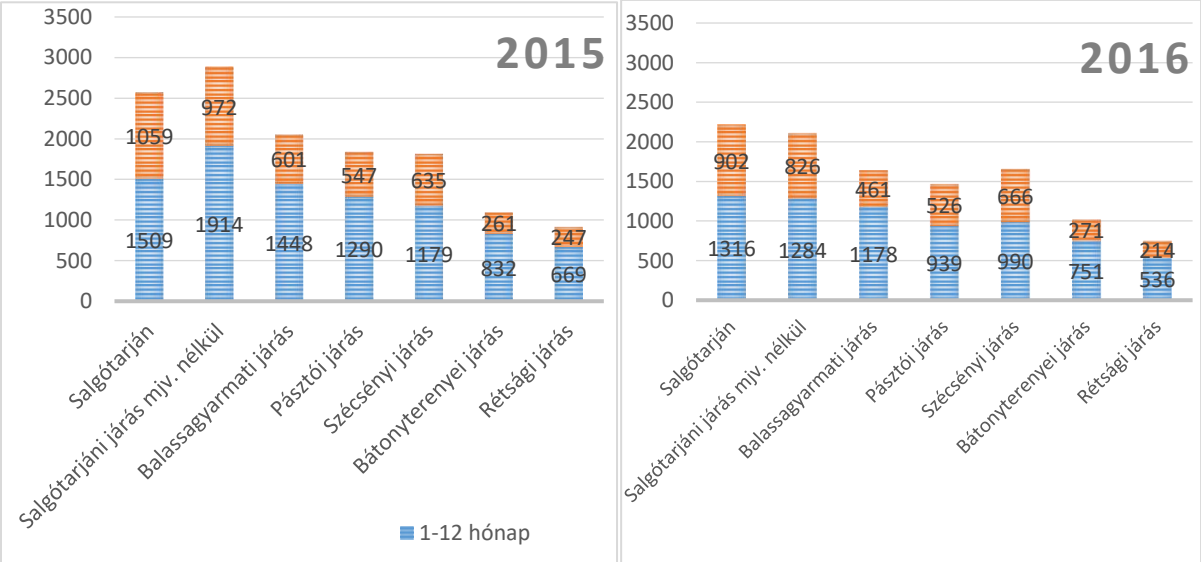

A tartósan munkanélkülieket jellemzi, hogy belefáradnak a munkakeresésbe, leépül az önbecsülésük és szociális készségeik, elsődleges munkaerőpiac helyett a közfoglalkoztatási programokba kerülnek

gyakran. A közfoglalkoztatásban résztvevők száma 2015-ig jelentősen nőtt a megyében, majd a 2016-ra stabilizálódott az NMKH és Belügyminisztérium (kozfoglalkoztatas.bm.hu) adatai alapján. 2017-ben pedig a kormányzati célkitűzéseknek megfelelően elkezdődött a létszámcsökkenés. 2016. évben a közfoglalkoztatottak havi átlagos száma a vizsgált térségben összesen 4 882 fő volt, ami a 2017. január-augusztusi időszakban már csak 4 042 főt tett ki. A közfoglalkoztatás nem bizonyult kellően eredményes eszköznek az álláskeresők elsődleges munkaerőpiacra való visszavezetésében. A következő ábra a közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszámát mutatja meg (fő).

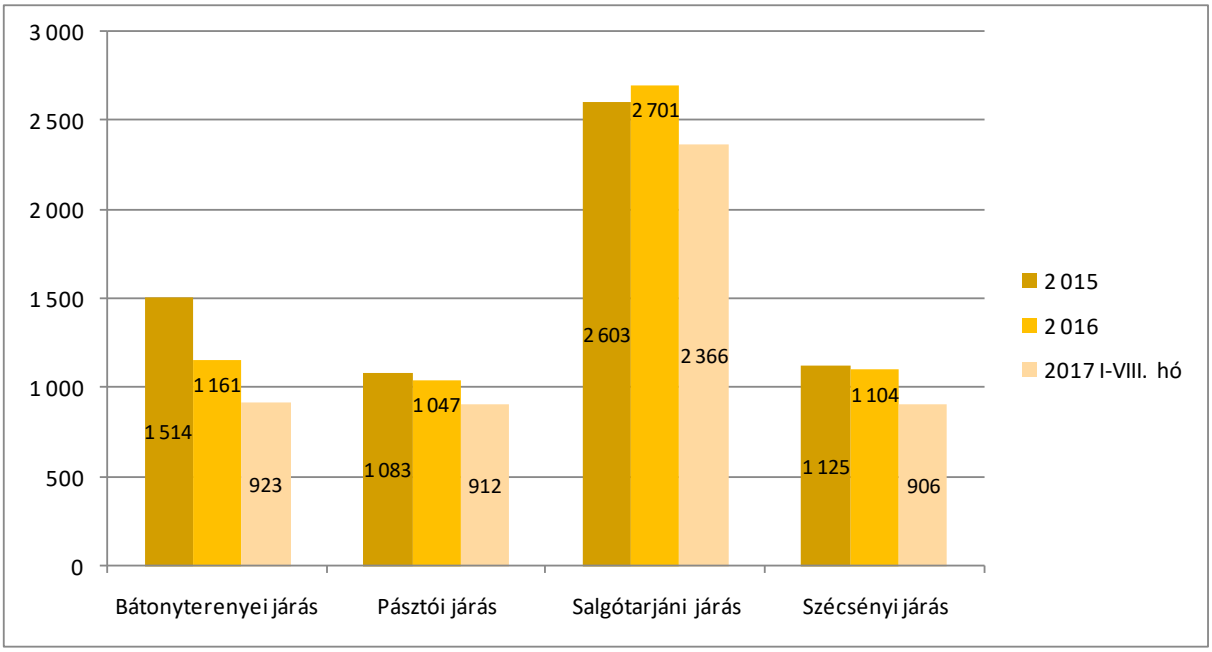

Az anyasági ellátást követően regisztrált álláskeresők havi átlagos létszáma 2016-ban 115 fő volt a vizsgált négy járásban. A csoport hátrányos helyzetben van álláskereséskor, mivel hosszabb időt töltöttek távol a munkaerőpiactól, és a munkaadó alacsonyabb termelékenységet társíthat velük szemben a gyerekbetegségek miatti távolmaradás esetén.

A megváltozott munkaképességű álláskeresők száma a négy járásban 2016-ban 271 fő volt. A munkába állásukat valamilyen egészségkárosodás részlegesen korlátozza, így más álláskeresőkkel szemben szűkebb a számukra elérhető munkakínálat.

Alacsony bérek

Nógrád megyében a havi nettó átlagkereset (148.294 Ft) elmarad a régiós (156.914 Ft) és az országos átlagtól (193.064 Ft) 2017 első félévében. A megyék közül csupán Szabolcs-Szatmár-Bereg és Békés megyében alacsonyabb a havi nettó átlagkereset.

KSH	Havi nettó átlagkereset 2017. I félévben
Nógrád megye	**148.294 Ft**
Észak-Magyarország régió	156.914 Ft
Magyarország	193.064 Ft

A társas vállalkozások foglalkoztatottjai esetében az NMKIK-NAV 2015-ös adatok alapján a Nyugat-Nógrádi járásokban a legmagasabbak az átlagkeresetek. A megyei átlagtól elmarad a Salgótarjáni, a Pásztói és a Szécsényi járásban megszerezhető átlagkereset. A Bátonyterenyei járásban a megyei átlagot megközelítő keresetet kapnak a társas vállalkozások foglalkoztatottjai.

Munkaerőhiány, és hiányosságok az alapkompetenciákban

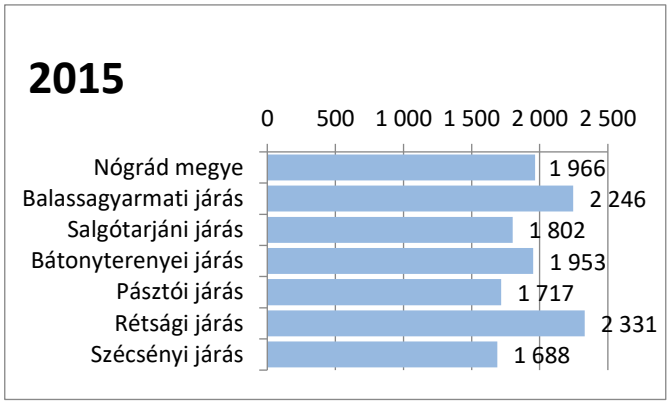

Nógrád Megye Önkormányzatának megbízásából a Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara szükségletfelmérést végzett a megyei stratégiai jelentőségű vállalkozások munkaerő-piaci keresletéről. A felmérés során interjúk segítségével határozták meg azokat a munkaköröket, amiket problémás betölteni. A foglalkoztatók szerint technikus végzettségű, szakképzett illetve betanított munkaerőt a legnehezebb találni a megyében. A munkakeresők körében gyakori az alapkompetenciák, vagy akár az alapvető nyelvi készségek hiánya a foglalkoztatók szerint. A Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara felmérésében a hiányzó kompetenciákról közel ötven vállalat nyilatkozott, a szakmai gyakorlati jártasság és az önálló munkavégzés képességének hiányát hangsúlyozták elsősorban. Az állásra pályázók problémamegoldó képessége, korszerű műszaki ismerete, munkakultúrája és munkafegyelme is problémás a vállalatok szerint. Így a munkaerőhiány és a munkanélküliség párhuzamosan van jelen a megyében.

Elvándorlás

A munkaerőhiányt növeli a kedvezőtlen gazdasági viszonyok miatti elvándorlás, ami 2010 és 2015 között a vizsgált járások mindegyikében jellemző volt. A KSH adatai szerint az elvándorlás főként az aprófalvakból történik. A Térségi felzárkóztatási és foglalkoztatási terv az elvándorlás fő okaiként a szolgáltatásokban szegény életteret, az alacsony jövedelmi szintet és a gyenge társadalmi kohéziót nevezi meg. A hozzáférést tovább nehezíti az elégtelen közösségi közlekedés, a közúti és vasúti közlekedés hiányosságai a megye belső területein. A közép és főként a felsőoktatási képzési kínálat szerénysége a fiatalok elvándorlásának kedvez.

Fekete és szürke foglalkoztatottság

A Nógrád megyei Foglalkoztatási Stratégiát előkészítő második workshopon egybegyűltek problémaként azonosították, hogy a munkanélküliek jelentős része fekete vagy szürke munkából él,nem vonzó számukra a legális alternatíva. Gondot okoz Nógrád megyében az egyszerűsített foglalkoztatás elterjedése, aminek keretében gyakran csupán két órára jelentik be a munkavállalókat, és 8-12 órát dolgoznak a valóságban. Így a legális foglalkoztatókhoz képest magasabb béreket tudnak fizetni a munkavállalóknak, hosszú távon azonban a munkavállaló nem jár jól ezzel a foglalkoztatási típussal (pl. nyugdíj évek, nyugdíj mértéke). Ezen felül elterjedt gyakorlat, hogy szlovák"munkaközvetítők" foglalkoztatják a nógrádi munkavállalókat. Így szlovák jogszabályok szerint adóznak, de magyar cégeknél helyezik el őket. A szabályosan működő vállalatoknak mindez igazságtalan versenyt támaszt.

Megközelíthetőség

Javuló megközelíthetőség

A megye területének nagyobb része dombos vidék, a közlekedési hálózat fő elemei a domborzati viszonyokhoz igazodnak. Jelenleg Nógrád megye mindkét észak-déli irányú nemzetközi jelentőségű főútjának (2-es főút, Budapest-Besztercebánya összekapcsolása, 21-es út, Hatvan-Szlovákia összekötése) 2*2 sávosra bővítése és gyorsforgalmi úttá fejlesztése folyamatban van. A megyei északi részén található a 22-es út, Rétságtól indul Balassagyarmaton és Szécsényen keresztül Salgótarján és az országhatár irányába. A városok autópályától, illetve a gyorsforgalmi utaktól való elhelyezkedése meghatározza a települések elérhetőségének gyorsaságát, ami a gazdasági szereplők számára kiemelt szempont.

Település neve	távolság M0 / M3 gyorsforgalmi utaktól (km)	távolság a 2-es / 21-es főutaktól (km)
Bátonyterenye	45 km (M3)	1 km (21)
Salgótarján	57 km (M3)	0 km (21)
Szécsény	56 km (M3)	29 km (21)
Pásztó	30 km (M3)	1 km (21)

Közlekedési kapcsolatok hiányosságai

A megye belső területein azonban nem kielégítő a közúti hálózat, ráadásul a megye egyetlen vasúti fővonala (Somoskőújfalu – Hatvan) sem kínál alternatívát, hanem a 21-es úttal párhuzamosan halad. Így a munkahelyek tömegközlekedéssel vagy egyénileg történő megközelítése sok esetben időigényes, ami hatással van a munkavállalásra és a bérigényre is. A belső területek lakossága legfeljebb a hozzájuk legközelebb elhelyezkedő járási központban tud munkát vállalni, így a közlekedési kapcsolatok szűkössége a megyén belül elérhető és foglalkoztatható munkaerő mennyiségének is korlátot szab. Gyakori a megyén kívüli területekre történő ingázás (pl. Hatvan).

SWOT ELEMZÉS

Erősségek

- Az ipari termelés alakulását pozitív tendencia jellemzi az elmúlt évekre vonatkozóan.
- A versenyszféra munkaerő-piaci kereslete évről évre nő, 2016-ban 18,7%-kal volt magasabb az egy évvel korábbihoz képest.
- Bevezetésre került a profiling rendszer és az egyéni cselekvési terv, ami segíti a regisztrált munkavállalók hatékonyabb támogatását az állásszerzésben.
- Az országos, a régiós, illetve a megyei bérszinthez képest alacsonyabb bérszint jellemző Kelet-Nógrádban. Kelet-Nógrádban a megélhetés alacsony költséggel jár, alacsony áron vásárolható ingatlan. Mindez vonzó lehet újonnan betelepülő vállalkozások számára.
- A közfoglalkoztatottak és az inaktívak körében jelentős munkaerő tartalékok lehetnek. Az inaktívak gyakran olyan nem regisztrált munkanélküliek, akiket jelenleg a fekete- vagy szürkegazdaság foglalkoztat.
- A lakosság képzettségi szintje folyamatos javulást mutat, ez a foglalkoztathatóság növelését támogatja.
- Az infrastruktúra (pl. főutak, ipari parkok, széles sávú internet) közelmúltban megvalósult, jelenleg is zajló és tervezett fejlesztése elősegítheti a gazdaság fejlődését, hozzájárulva ezzel a foglalkoztatási helyzet javulását.

Gyengeségek

- Alacsony hozzáadott értékű termelés jellemző a megye keleti részén. A Bátonyterenyei, Pásztói és Szécsényi járásában együttesen sem termelnek a legnagyobb vállalatok akkora árbevételt, mint a Balassagyarmati, vagy a Salgótarjáni járás vállalatai. A nettó árbevétel és a hozzáadott érték alapján is a Szécsényi járás a megyei sereghajtó az ipari termelést tekintve.
- Nógrád megye az egy főre jutó GDP, az egy lakosra jutó építőipari termelés, illetve az egy lakosra jutó beruházási teljesítményérték adatok alapján országosan sereghajó a megyék között.
- A közúti hálózat minősége és kiterjedtsége nem kielégítő, a vasúti közlekedés nem egészíti ki a közút hálózatot. A távolsági és helyközi közösségi közlekedés a megye belső részein csak a járási központok felé megoldott, a megye egyéb nagy városaihoz lassú az eljutás. Budapest és egyéb gazdaságilag fejlettebb régiók a földrajzi közelség ellenére relatíve hosszú utazással érhetők el.
- A Szabad Vállalkozási Zóna térségben mindössze egy (akkreditált) ipari park található, a jelenlegi ipari infrastruktúra és a vállalatokat kiszolgáló szolgáltatások nem elégségesek új vállalkozások térségbe településének elősegítéséhez.
- A megye teljes területén jellemző a munkaképes korúak alacsony képzettsége, ami nehezíti a foglalkoztatás növelését, újabb, kevésbé munkaigényes termelést folytató foglalkoztatók térségbe települését (habár a képzettségi szint az évek során folyamatos javulást mutat).
- A munkaerőpiacon egyszerre jellemző a munkanélküliség és a munkaerőhiány. A munkaerőhiány főként a szakképzett munkaerőre vonatkozik. Nehezíti a munkaerő felvételt a jelentkezők piacképes tudásának a hiánya, a nem megfelelő kompetenciák, az önálló munkavégzésre való alkalmatlanság, illetve a munkához való nem megfelelő hozzáállás. Jellemző a megye keleti felében a nagy elvándorlás, ez főként a diplomásokat és szakképzetteket érinti, ami tovább nehezíti a megfelelő munkaerő megtalálását a vállalatok számára.

- Alacsony bérek jellemzőek főként a megye keleti járásaiban, ez erősítheti az elvándorlásra, illetve az ingázásra irányuló motivációt.
- Az iskolarendszerű szakképzésben magas a lemorzsolódás, nehéz a tanulók képzésben tartása. A képzés elvégzését követően sem minden esetben a munkaerő-piaci kereslet szerinti szakmát szereznek a végzettek, illetve nem rendelkeznek a megfelelő gyakorlati tudással vagy kompetenciával.
- Nógrád megye az aktivitási és a foglalkoztatási arány tekintetében, továbbá a munkanélküliségi rátát nézve elmarad mind az országos, mind a régiós átlagtól. Ezen felül magas a be nem jelentett munkavégzés aránya.
- A munkanélküliek összetétele kedvezőtlen (nagy arányban vannak tartós munkanélküliek, és alacsony iskolai végzettségűek).
- Az álláskeresők számának mozgását jellemzően a másodlagos munkaerőpiac befolyásolta a térségben. Az önkormányzatok és azok intézményei adtak munkát az álláskeresővé váltaknak és az elhelyezkedők többségének.
- A nyilvántartott álláskeresők aránya a gazdaságilag aktív népességen belül Nógrád megyében 2,1-szerese a hazai átlagnak 2016 végén.
- A tartósan regisztrált álláskeresők aránya a regisztrált munkanélküliek között nem csökken.
- A profiling rendszer alapján Kelet-Nógrádban a regisztrált álláskeresők 40,9%-a csupán közfoglalkoztatásban elhelyezkedőnek minősül 2017 első félévében, képzéssel és fejlesztéssel is alacsony az esélye az elsődleges munkaerő-piaci integrációnak.
- A közfoglalkoztatás munkaerő-piaci integrációs hatása nem érvényesül, beragadási hatás jellemző a közfoglalkoztatásban.

Lehetőségek

- A természeti környezet adottságai lehetőséget teremtetnek a turisztika fejlesztésére, ami magában hordozza új munkahelyek létrejöttét.
- A határ menti elhelyezkedés gazdasági lehetőségeket rejt magában, illetve a turisztika célcsoportjait is bővítheti.
- A főutak fejlesztése lerövidíti a városokból az autópálya és a nemzetközi gyorsforgalmi úthálózat elérhetőségét.
- Kelet-Nógrád legtöbb települése szabad vállalkozási zónának minősül, így a beruházó és munkahelyeket létesítő vállalkozások fejlesztési és iparűzési adókedvezményben részesülhetnek.
- Kelet-Nógrádban a megye további területeihez képest kevesebb a nagyobb foglalkoztató, a gazdaság jelentős fejlődési potenciált hordoz magában.
- A Szabad Vállalkozási Zóna foglalkoztatási együttműködés területén folyamatban lévő iparterület-fejlesztési projektek eredményeként bővül az ipari, termelő beruházásokra alkalmas területek nagysága, ami elősegítheti újabb vállalatok betelepülését, ezáltal a gazdaság és a foglalkozatási lehetőségek körének növekedését.
- Mivel Nógrád megye az ország három kedvezményezett megyéje között van, a legkedvezőbb feltételekkel lehet hozzájutni az egyedi kormánydöntés (EKD) keretében megítélt támogatásokhoz. Ez akár kisebb vállalkozások és kisebb beruházások esetén is jelentős támogatást jelenthet, ami a megye vonzerejét növelheti.
- A szakképzés és a munkaerő-piaci igények jobb illeszkedésére munkakörelemzéssel pontosabb kereslet megismerése és a képzés ezzel történő összehangolása támogatja a megfelelő végzettségű és kompetenciájú munkaerő megjelenését.

- A helyi vállalati igényeket felmérve és azokat követve kulcskompetenciákat fejlesztő innovatív programok kialakítása és innovatív felnőttképzés támogathatja a foglalkoztatás növelését.
- Szervezettebb, piaci lehetőségeket feltáró és nagyobb célcsoportot érintő pályaorientáció, szakmaismertetés, továbbá a vállalatok, az általános iskolai tanárok, illetve a szakképzést végző oktatók pályaorientációba történő nagyobb fokú integrálása segítheti a tanulók megfelelő szakválasztását, a szakképzésben maradását, a motiváció fenntartását a sikeres végzésig és elhelyezkedésig.
- A paktum célcsoport motivációjának erősítése, az öngondoskodás és hosszú távú gondolkodás segítése tanácsadáson keresztül történhet, ez javíthatja a munkavállaláshoz szükséges mentális és fizikális állapot.

Veszélyek

- A közlekedési fejlesztések könnyebbé tehetik a térségen kívüli foglalkoztatókhoz történő ingázást.
- A környező megyékben zajló ipari fejlesztések elszívhatják a szakképzettebb munkaerőt.
- Az elvándorlás tendenciájának fennmaradása esetén tovább romlik a térség demográfiai helyzete, romlik a társadalom fenntarthatósága, nő az idősek, illetve a gazdaságilag aktív népességen belül a munkanélküliek, illetve az inaktívak aránya.
- Eredményesebb képzési, fejlesztési megoldások hiányában a tartós munkanélküliség mértéke nem csökken, egyre többen vonulnak inaktivitásba, vagy kényszerülnek a feketegazdaságban való részvételre. A fekete és szürke foglalkoztatás „versenyelőnye” megmarad és a gyakorlat tovább terjed.
- Az iskolarendszerű szakképzési rendszert jellemző magas lemorzsolódás folyamatosan „újratermeli” a szakképzettség nélküli, nehezen foglalkoztatható munkaerőt.
- A közfoglalkoztatás munkaerő piaci re-integrációs hatása nem erősödik, a közfoglalkoztatásból kimaradóak helyzete pedig tovább súlyosodhat.
- A Szabad Vállalkozási Zóna lehetőségeinek nem megfelelő kommunikálása, illetve a megfelelő befektetés-ösztönzési tevékenység hiánya gátat szab a gazdasági fejlődésnek, nem fejlesztenek a jelenlévő vállalkozások és nem érkeznek új betelepülő vállalkozások.

Összegzés

A kelet-nógrádi térségben jellemző az alacsony hozzáadott értékű termelés és a nem elégséges ipari infrastruktúra. A helyi gazdaság erősítése kiemelten fontos feladat, ami építhet a természeti környezet adottságaira a turizmus fejlesztésén keresztül, továbbá a határ menti elhelyezkedésben rejlő gazdasági lehetőségekre is. A térség legtöbb települése szabad vállalkozási zónának minősül, így a munkahelyeket létesítő vállalkozások kedvezményekben részesülhetnek, illetve a térségben a legkedvezőbb feltételekkel lehet hozzájutni az egyedi kormánydöntés (EKD) keretében megítélt támogatásokhoz. Az iparterület-fejlesztési projektek eredményeként bővül az ipari beruházásokra alkalmas területek nagysága, ez támogatja az újabb vállalatok betelepülését és a munkalehetőségek bővülését. A térség gazdaságának erősítését szolgálja a kis- és középvállalkozások térségbe vonzása, a térségben működő vállalkozások további bővülése és hálózatosodása. Mindezt szükséges elősegíteni megfelelő gazdaságszervezési és fejlesztéskoordinációs tevékenységgel, hogy a helyi vállalkozások és a térség fejlesztésre irányuló kezdeményezések megfelelő támogatást kapjanak, továbbá megfelelő befektetés-ösztönzési tevékenység élénkítse a gazdaságot.

A kelet-nógrádi térség munkaerőpiacát egyszerre jellemzi a munkanélküliség és a munkaerőhiány. A munkanélküliséget befolyásolja a piacképes tudás hiánya és a nem megfelelő kompetenciák. A munkaerőhiányt erősíti a főként diplomások és szakképzettek között tapasztalható elvándorlás a magasabb fizetést biztosító fejlettebb gazdasági régiók irányába. A problémát a helyi foglalkoztatói igényekhez jobban illeszkedő tudással rendelkező munkaerő-kínálat kompenzálhatja. Ehhez szükséges a szakképzés és a munkaerő-piaci igények jobb illeszkedésének elősegítése, a helyi vállalati igényekre építő kulcskompetenciákat fejlesztő innovatív programok kialakítása és innovatív felnőttképzés elősegítése, továbbá a szervezettebb, piaci lehetőségeket feltáró és nagyobb célcsoportot érintő pályaorientáció és szakmaismertetés. Ezen felül a térségen kívül munkát vállalók motiválására a Kelet-Nógrádban történő elhelyezkedésre is fontos a munkaerő szűkösség oldására.

A megye az aktivitási, a foglalkoztatási arány tekintetében, és a munkanélküliségi rátát nézve elmarad mind az országos, mind a régiós átlagtól. Továbbá, a regisztrált munkanélküliek között nagy arányban vannak tartós munkanélküliek és alacsony iskolai végzettségűek. Emellett, az inaktívak körében jelentős munkaerő tartalékok lehetnek, mivel az inaktívak egy csoportja jellemzően a fekete- vagy szürkegazdaságban vállal munkát. A munkaerő-piaci integráció fontos törekvés a foglalkoztatás növelésére, aminek ki kell terjednie a munkaképes korú, de az elsődleges munkaerőpiacról kivonult emberek, inaktívak, továbbá a közfoglalkoztatottak, a megváltozott munkaképességűek, fogyatékossággal élők és halmozottan hátrányos helyzetűek csoportjára. Elő kell segíteni a célcsoport foglalkoztathatóságának növelését, motivációjának erősítését, a munkavállaláshoz szükséges mentális és fizikális állapot megteremtését.

JÖVŐKÉP

A Nógrád Megyei Foglalkoztatási Stratégia jövőképéből kiindulva szükséges meghatározni a Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia jövőképét a következőképpen:

A helyi foglalkoztatási együttműködés területén a szabad vállalkozási zóna adta előnyök kihasználása révén a térség gazdasága újjáéled, a lemaradás csökken az ország egyéb térségeihez képest. A vállalkozások közötti együttműködés és hálózatosodás erősödik. Kelet-Nógrádgazdaságának mozgatórugójaként működik a számos, folyamatosan fejlődő mikro-, kis- és középvállalkozás.

A gazdasági fejlődés és a munkakereslet – jelenlegi és jövőbeli – alakulásának irányait követi a szakképzési struktúra, így jövőálló szakértelemmel rendelkező munkavállalók kerülnek a munkaerőpiacra.

A társadalom leszakadó rétegeit személyre szabott szolgáltatások támogatják a munkaerő-piaci integrációban. A szociális vállalkozásokon keresztül bővülnek a munkalehetőségek, a munkavállalók elsődleges piacra történő re-integrációja egyre hatékonyabbá válik.

CÉLOK ÉS ESZKÖZRENDSZER

Megyei stratégiai célok

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna foglalkoztatási együttműködés a térségi munkaerő-piaci, foglalkoztatási helyzetet kívánja javítani. Tevékenységei azonban nem öncélúak, hanem egy szélesebb stratégiai célrendszerhez, kontextushoz illeszkednek. A megye középtávú területfejlesztési céljait meghatározó – és azok eléréséhez szükséges beavatkozási területeket és tevékenységeket kijelölő – dokumentum *Nógrád Megye Területfejlesztési Programja* 2014-2020, amely az alábbi, a megye fenntartható gazdasági-társadalmi fejlődéséhez szükséges célokat tűzi ki:

- fejlődő gazdaság,
- aktív, kreatív és együttműködő társadalom,
- marasztaló élettér.

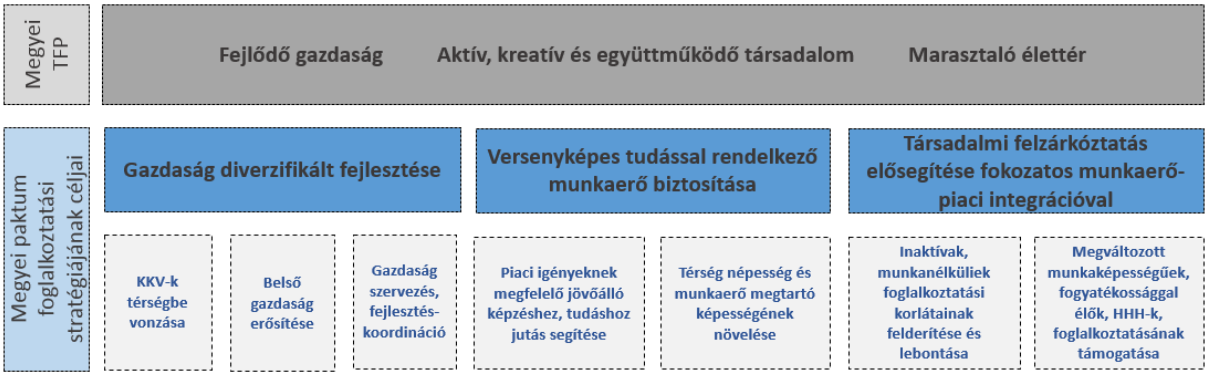

A területfejlesztési programban megfogalmazott célokhoz tud és kíván hozzájárulni a megyei foglalkoztatási együttműködés stratégiája, amelynek tevékenységei eredményeként a munkaerő-piaci helyzet javulását, a gazdaság dinamizálását várjuk, ami több elérhető és jobban fizető munkahelyhez, magasabb foglalkoztatottsághoz, a jelenleg a munkaerőpiacról kiszoruló rétegek számára is elérhető álláslehetőségekhez és munkajövedelem szerzési lehetőséghez vezet.

A megyei foglalkoztatási együttműködés a járásokon és helyi paktumok területi határain átívelő problémákra, illetve a megye teljes területére kiható akciókra fókuszálva kíván javulást elérni a munkaerőpiac keresleti és kínálati oldalán egyaránt.

A *Gazdaság diverzifikált fejlesztése* célhoz kapcsolódó tevékenységek elsősorban a befektetés-ösztönzési eszköztár és gyakorlat fejlesztésével kívánják bővíteni a keresleti oldalt képező foglalkoztatók körét, törekedve az aktuális munkakínálat elhelyezkedési lehetőségeinek javítása mellett a megye hagyományos iparszerkezetének átalakítására, a munka intenzívtermelés mellett a tudásalapú ágazatok jelenlétének erősítésére. Mindezt a jelenlegi foglalkoztatók munkahelyteremtő beruházásainak segítésével és új foglalkoztatók térségbe csábításával, továbbá a térség gazdaságának és az azt jellemző együttműködések erősítésével, valamint a szükséges feltételek és támogató szolgáltatások (pl. szakképzés, közlekedés) fejlesztésében rejlő potenciálok bemutatásával, a gazdaságszervezés és fejlesztéskoordináció hatékonyabb megvalósításával.

A *Versenyképes tudással rendelkező munkaerő biztosítása* célhoz rendelt tevékenységek a piaci igényeknek megfelelő, a munkavégzéshez szükséges kompetenciával rendelkező, hozzáadott érték előállítására képes munkaerő rendelkezésre állását kívánják elérni, törekedve a teljes megyét jellemző szakember- és munkaerőhiányból adódó nehézségek mérséklésére. A rendelkezésre álló,

foglalkoztatható munkaerő létszámának és minőségének bővítését az álláskeresőkben rejlő tartalékok mellett az ingázók és elvándorlók térségben tartásával, illetve a térségben hiányzó tudással, készségekkel rendelkezők térségbe csábításával lehet előmozdítani, ami elősegíti a fenntarthatóbb társadalmi struktúra kialakulását is.

A *Társadalmi felzárkózás elősegítése a munkaerő piacra történő fokozatos integrációval* cél a hátrányos helyzetű rétegek aktivizálását, foglalkoztathatóságának fejlesztését és elhelyezkedését, munkajövedelem szerzését előmozdító beavatkozások eredményein keresztül valósítható meg. A célcsoportot a munkaképes korú, de az elsődleges/legális munkaerőpiacról kivonult emberek, inaktívak, továbbá a közfoglalkoztatottak, illetve más jellegű, ám az elhelyezkedés valószínűségét csökkentő és a foglalkoztathatóságot korlátozó jellemzőkkel rendelkező rétegek (megváltozott munkaképességűek, fogyatékossággal élők és halmozottan hátrányos helyzetűek) alkotják, akiknek javítani kell a foglalkoztathatóságát, illetve a termelékenységi hátrányokat kompenzálva, vagy sajátos igényeket figyelembevéve kell munkajövedelem szerző tevékenységekhez való hozzáférésük, hozzájutásuk lehetőségeit kiterjeszteni.

A fentiek mutatják, hogy a megyei foglakoztatási stratégia céljai és azok megvalósulását előmozdító tevékenységek együttesen, egymást erősítve a megyei területfejlesztési program mindhárom célkitűzéséhez hozzájárulnak.

Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia céljai és beavatkozási területei

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia céljait és tevékenységeit tekintve illeszkedik a megyei foglalkoztatási stratégiához, támogatja a megyei foglalkoztatási célok elérését oly módon, hogy a helyi léptékű, a paktum területi hatályain át nem ívelő jelentőségű foglalkoztatókkal, beruházásokkal és ügyekkel a helyi paktum foglalkozik, míg nagyobb volumenű ügyekben együttműködik a megyei paktummal. Ennek megfelelően került meghatározásra az SZVZ paktum célrendszere és a beavatkozások, amelyek esetében egyértelmű a megyei foglalkoztatási és területfejlesztési célokhoz való kapcsolódás – sok esetben a megnevezések is igen hasonlóak – ám ugyanazon célokat más jellegű, a helyi sajátosságok érvényesítésére, az abban rejlő lehetőségek kihasználására irányuló, kisebb léptékű intézkedésekkel kívánja megvalósítani a térségi foglalkoztatási együttműködés.

SZVZ paktum célrendszere

A Szabad Vállalkozási Zóna foglalkoztatási együttműködés területén megtalálható települések esetében a gazdasági helyzet általában kedvezőtlenebb, mind a megye nyugati területein, vagy akár a megyeközpontban. Kevesebb a nagy foglalkoztató, nagyobb a munkanélküliség, a regisztrált munkanélküliek körében magasabb arányban vannak jelen a csupán közfoglalkoztatásban elhelyezhető álláskeresők. A megye belső területein nehezebb a közlekedés, ami a mobilitásnak is korlátokat szab. A térségben jelentős számban és arányban jelenlévő, munkaerő-piaci szempontból halmozottan hátrányos helyzetű, különböző foglalkoztathatósági korlátokkal rendelkező emberek munkaerő-piaci (re)integrációjában a foglalkoztatáspolitikai eszköztár és egyéb szakmai kezdeményezések, tevékenységek szélesebb körét kell alkalmazni, ideértve a szociális gazdaságban rejlő lehetőségek kihasználását is.

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia első stratégiai célja a *Helyi gazdaság fejlesztésére* irányul. Ez a kis- és középvállalkozások térségbe vonzására, a térségben működő foglalkoztatók újabb munkahelyeket teremtő beruházásainak segítésére, a belső gazdaság erősítésére és a gazdaságszervezés, fejlesztéskoordináció területeire fókuszál (a megyei stratégiával összhangban, illeszkedve a megyei paktum keretei között fejlesztett és folytatott befektetés-ösztönzési tevékenységhez).

A következő beavatkozási területek és aktivitások támogatják a stratégiai célok elérését.

- Proaktív befektetés-ösztönzés:
  A befektetés-ösztönzési tevékenység, ennek révén új vállalkozások és általuk új munkahelyek jelenhetnek meg a térségben. A tevékenység fókuszában leginkább a kis- és középvállalkozások

térségbe vonzása áll a helyi sajátosságokra építve, törekedve a munkaintenzív termelés helyett jövőorientáltabb, magasabb hozzáadott értékű termelést megvalósító termelők és szolgáltatók bevonzására. A proaktív befektetés-ösztönzés magában foglalja a lehetséges betelepülők aktív megkeresését, a velük való kapcsolattartást és utógondozást. Ehhez elengedhetetlen a Szabad Vállalkozási Zóna térség által biztosított előnyök és lehetőségek összegyűjtése és kommunikálása, ideértve a rendelkezésre álló ipari és üzleti célra felhasználható területeket és ingatlanokat is. Az ipari területek tulajdonosaival közösen kialakított bevonzási stratégia és a koordinált marketing elengedhetetlen része a sikeres befektetés-ösztönzésnek, amelyet a megyei paktum keretében megvalósuló befektetés-ösztönzési tevékenységgel együttműködve kell megvalósítani. De kiemelten kell kezelni a térségben már működő és munkahelyeket teremteni képes beruházásokat megvalósítani kívánó foglalkoztatókat is, segítve őket a beruházás realizálásában.

- Kis- és középvállalkozások segítése a továbblépésben, növekedésben:
  A belső gazdaság erősítését segíti a már jelenlévő kis- és középvállalkozások támogatása, növekedésük révén új munkalehetőségeket teremthetnek. Az elérhető támogatásokról való kommunikáció, üzleti támogató szolgáltatások (pl. foglalkoztatói klub és egyéb szakmai rendezvények, finanszírozási és támogatási lehetőségekről információszolgáltatás, képzések népszerűsítése) elérhetővé tétele és ajánlása, beruházási területek ajánlása segíti a vállalkozások növekedését. Ezen felül üzemlátogatások és a jó gyakorlatok bemutatása támogathatja a vállalkozások tanulási folyamatát.
- Önfoglalkoztatóvá válás, fiatal vállalkozók segítése:
  A kelet-nógrádi térségben alacsony a vállalkozói aktivitás. A megfelelő pályaorientációs tevékenység révén a fiatalok, vagy akár arra alkalmas álláskeresők számára is a vállalkozás indítás alternatívája lehet a munkavállalásnak. A vállalkozási tevékenység indításához szükséges képzések, oktatások, illetve tanácsadó és inkubációs szolgáltatások (pl. személyre szabott mentorálás, üzleti szolgáltatásokhoz való kedvezményes hozzáférés), továbbá az igénybe vehető támogatásokról szóló kommunikáció támogatja az eredményes elindulást.
- Vállaltok segítése, hálózatosodás támogatása:
  A térség belső gazdaságát az alacsony kooperáció, a térségi termelő vállalatok közötti beszállítói kapcsolatok hiánya jellemzi. Az üzleti célok közös megvalósítása, vagy az üzleti folyamatokban tapasztalt jó gyakorlatok megosztása pozitív hozadékot jelent a résztvevőknek. A belső kapcsolatok hiánya részben információs probléma, nem ismerik egymás a gazdasági élet horizontális és potenciálisan vertikális szereplői. A kapcsolatteremtési lehetőségek (pl. üzleti fórumok, klubok, kiállítások, hírlevél, online fórum, üzemlátogatás, stb.) támogatják az információ megosztást, és akár új üzleti lehetőségeket, vagy közös költségcsökkentési lehetőségeket generálhatnak.
- Formálódó térségbeli kezdeményezések felkarolása:
  A térség megújítására, fejlesztésére irányuló kezdeményezések (pl. 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület, Cserhátalja Vidékfejlesztési Egyesület, Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesület, stb.) a turisztikai célú összefogások, illetve a térség közösségszervezői a magasabb szolgáltatások és a marasztaló, illetve vonzó élettér megteremtését támogatják. Ezen belső gazdaság erősödését szolgáló együttműködések támogatása pozitív hozadékkal bír a gazdasági szereplők részére is, a betelepülő vállalkozásokat kellemesebb környezet, magasabb minőségű szolgáltatások fogadják, az elvándorlás és a munkaerő szűkösség is csökkenhet a kedvezőbb körülmények révén. A szervezetek közötti koordináció, közös kommunikáció és marketing segítheti hatékonyabb működésüket. Például, ha egymás rendezvényeiről és eredményeiről is kommunikálnak a

közösségi médiában (pl. megosztanak híreket), akkor szélesebb csoportokhoz jut el a hír tevékenységükről. A térség jobb marketingje segíti az új vállalkozások Kelet-Nógrádba vonzását.

- Kormányzat felé kommunikáció, lobbi üzenetek:
  A szabad vállalkozási zóna nyújtotta lehetőségek érvényre juttatásán felül számos olyan probléma jellemzi a térséget és gazdasági szereplőinek működési feltételeit, amelyekre megoldást az együttműködésen kívüli szereplők (szakpolitika, szabályozók, közszolgáltatók) tudnak csak nyújtani. E változások elérését kell a szükséges lobbitevékenységgel, érdekközösségek és együttműködések létrehozásával és működtetésével elősegítenie a paktumnak a munkaerő-piaci feltételek és a foglalkoztatás helyzet javításához kapcsolódó célok eléréséhez, előmozdításához.
- Támogatási lehetőségekről tájékoztatás:
  A támogatási lehetőségek, elérhető pénzügyi források figyelése, azokról információ biztosítása gazdasági szervezetek és egyéb kezdeményezésre felé a gazdaságszervezés és fejlesztéskoordináció fontos tevékenysége, amelynek eredményeként az információhoz jutás költségeit csökkentve elősegítheti munkahelyteremtő beruházások megvalósulását.

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia második stratégiai célja a *Helyi foglalkoztatói igényekhez illeszkedő tudással/kompetenciával rendelkező munkakínálat megteremtésé*t támogatja a piaci igényeknek megfelelő, jövőálló tudáshoz jutás elősegítésével, illetve a térség népesség és munkaerő megtartó képességének a növelésével. A stratégiai cél elérését a következő beavatkozási területek támogatják.

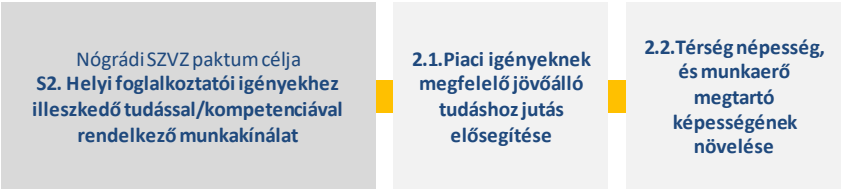

A következő beavatkozások, aktivitások segítenek közelebb jutni a kitűzött célhoz.

- A képzések piaci igények szerinti innovatív fejlesztése:
  A térség foglalkoztatói által megfogalmazott igényeinek központba állításával, a foglalkoztatók visszajelzéseit követve érdemes a szakképzést fejleszteni (pl. oktatott szakmák köre, oktatott elméleti és gyakorlati anyag felülvizsgálata, végzettek készségei és tudása). Az a cél, hogy a képzésen szerzett szaktudás és fejlesztett készségek a jelenben és a jövőben is jól hasznosíthatóak legyenek, vagyis a képzésből kilépők azonnal munkába állhassanak és képesek legyenek termelékenységüket fenntartani és fejleszteni, hogy jövőbeli foglalkoztathatóságuk is megmaradjon. Cél a képzési rendszert jelenleg jellemző hiányosságok és problémák azonosítása, majd az érintettek (foglalkoztatók, képzők, szakpolitika és szabályozók) együttműködésével megoldások kidolgozása, hogy a térségben rendelkezésre álló munkaerő minősége, termelékenysége, foglalkoztathatósága rövid és hosszabb távon is biztosított legyen. A képzések minőségének biztosítására folyamatos visszacsatolási rendszert kell kiépíteni és működtetni, amely a foglalkoztatók visszajelzéseit közvetíti a képzők és egyéb érdekelt szervezetek felé. Ezáltal közvetlen csatornát biztosítunk a foglalkoztatóktól a képzők felé az igények és javaslatok kommunikálására, továbbá a rendszer által nyomonkövethető, hogy történtek-e a célok irányába előrevivő változások. Az iskolarendszerű és a felnőttek számára nyújtott képzések egyaránt az intézkedések célcsoportját képezik.
  Biztosítani kell emellett a(z elsősorban a Kormányhivatal által az álláskeresők számára nyújtott) képzések struktúrájának foglalkoztatói igényekhez illeszkedését és a képzések megszervezésének rugalmasságát.
- Vállalatok bevonása, aktív szerepvállalásra a képzésekben és a gyakorlatszerzés elősegítésében:
  A tanulók és vállalatok, továbbá az szakképzésben résztvevő oktatók és vállalatok kapcsolatát is érdemes erősíteni. A tanulók motivációját és elkötelezettségét erősítheti, ha a megfelelő módon és időpontokban bepillantást nyerhetnek egy-egy termelő vállalat, munkahely működésébe, majd ha sikerült felkelteni érdeklődésüket, akkor képzőhelyként működő vállalatoknál szerezhessenek gyakorlatot, ami későbbi munkahelyükké is válhat. Munkaerőhiányos körülmények miatt a foglalkoztatók számára is fontos, hogy proaktívan tegyenek a megfelelő munkaerő rendelkezésre állásáért. Ennek további eszköze lehet az adott szakterület és vállalati környezet részletesebb megismertetése az adott szakmákat oktatókkal, akik így hitelesebb és pontosabb információkkal szolgálhatnak a munkaerőpiacra lépő tanulók számára, illetve az aktuális piaci igények és elvárások ismeretében az általuk folytatott képzés során is jobban tudják érvényesíteni, hogy foglalkoztatható tudással lépjenek ki az iskolából a tanulók a munkaerőpiacra. A helyi munkaerőpiacot, annak foglalkoztatóit és az ott alkalmazott technológiákat jól ismerő tanárok pedig hitelesebbek lesznek a tanulók számára, ami erősítheti az adott szakma iránti elkötelezettségüket.
- Pályaorientáció:
  A pályaorientáció jelentősége, hogy a pályaválasztás előtt állók képességeikhez és érdeklődéseikhez illeszkedő olyan képzésekben vegyenek részt, amelyet elvégző munkavállalókra rövid- és hosszabb távon is piaci igény mutatkozhat. Ebben a tanulók mellett a tanároknak és a szülőknek is jelentős szerepe van, ezért ők is a célcsoporthoz tartoznak. De releváns lehet a szakmát nem tanuló középiskolások körében is a térségi munkaerőpiacon keresett szakmákat népszerűsíteni és azok felé terelni a továbbtanulni nem szándékozókat. Emellett a kevésbé keresett szakmákat tanulók körében is érdemes a munkaerőpiacon jellemző folyamatokat és keresleti viszonyokat bemutatni és a keresettebb, hiányszakmák felé terelni a tanulókat.

Mindehhez a célcsoportok igényeihez és elvárásaihoz illeszkedő módszereket és eszközöket (pl. rövidfilmek, szituációs játékok, üzemlátogatás, szakkörök és bemutató foglalkozások) érdemes alkalmazni, amelyeket akár a paktum keretében lehet kifejleszteni, kipróbálni.

- Ingázók megtartása, elvándorlók visszacsábítása:
  Kelet-Nógrádban jelentős a magasabb fizetésért más térségekben működő foglalkoztatókhoz történő ingázás, amely jelentős utazási idő terhet ró az ingázókra, így cél az ingázás okainak megismerését követően a térségi munkavállaláshoz szükséges körülmények és rezervációs bérek felmérése, majd a térségi munkavállalást ösztönző kampányok és intézkedések kidolgozása, megvalósítása. Jelenleg ugyanis az ingázók jelentik a térségben az érdemben foglalkoztatható munkaerő-tartalékot. Másik jelentős probléma a(z elsősorban a fiatalabb és képzettebb) népesség elvándorlása, ami negatívan hat a térség társadalmának fenntarthatóságára, emellett kedvezőtlen képzettségi szerkezetet eredményez a munkakínálat terén. Szükséges ezért az elvándorlás csökkentése és a magasabb képzettségűek megtartása, térségben maradásuk, illetve térségbe költözésük ösztönzése.

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia harmadik stratégiai célja a *Munkaerő-piaci integráció a foglalkoztatás növelésére*, ami magában foglalja az inaktívak, munkanélküliek, közfoglalkoztatottak foglalkoztatási korlátainak felderítését és lebontását, illetve a megváltozott munkaképességűek és fogyatékkal élők, halmozottan hátrányos helyzetűek foglalkoztatásának támogatását.

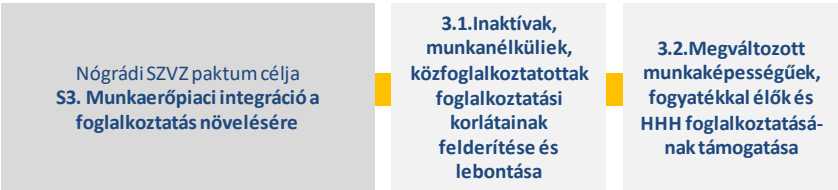

A következő beavatkozási területek támogatják a stratégiai célok elérését.

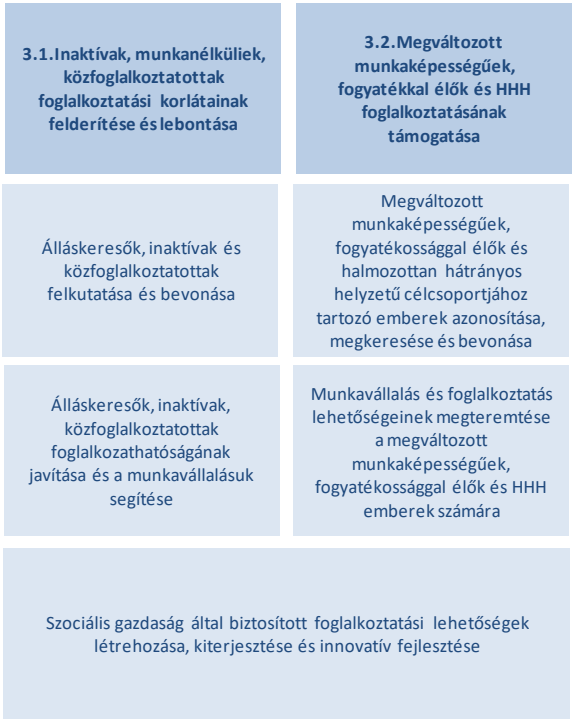

- Álláskeresők, inaktívak és közfoglalkoztatottak felkutatása és bevonása:
  A regisztrált álláskeresők mellett az inaktívak és közfoglalkoztatottak is az intézkedések célcsoportját képezik, őket azonban nem éri el a Kormányhivatal, a programba történő bevonásukhoz más közreműködők (pl. önkormányzatok, közfoglalkoztatók, szociális szolgálat, civil szervezetek) segítsége, munkája szükséges. A célcsoporthoz tartozó egyének programokba történő bevonása feltételezi az elsődleges munkaerőpiacon történő elhelyezkedés és a legális foglalkoztatás előnyeinek bemutatását, hangsúlyozását és az esetleges korábbi kudarcokat átélt emberek meggyőzését, továbbá a sikeres részvételhez szükséges külső segítség rendelkezésre bocsátását is. Ennek érdekében össze kell hangolni a bevonásért tenni képes szervezetek tevékenységét.
- Álláskeresők, inaktívak és közfoglalkoztatottak foglalkoztathatóságának javítása és az elhelyezkedésük, munkavállalásuk segítése:
  Míg az álláskeresők egy része önállóan is képes az elsődleges munkaerőpiacon állást találni, többségüket azonban jelentős foglalkoztathatósági korlátok jellemzik, amelyek lebontása nélkül nem valószínűsíthető, hogy el tudnak helyezkedni. Különösen igaz ez a közfoglalkoztatásban résztvevőkre, illetve azokra, akik a munkakeresés kudarcait követően vonultak inaktivitásba. Ezen egyéneknél a foglalkoztathatósághoz szükséges tudás és készségek felmérését és az elérni kívánt cél kitűzését követően egyéni fejlesztési terv kerül összeállításra, amelynek elemei egymásra épülő rendszerben biztosítják az elsődleges munkaerőpiacon történő munkavállaláshoz szükséges tudás, készségek kialakítását, amennyiben az ügyfelek sikeresen teljesítik az egyes (alapkompetenciák fejlesztésére, piacképes szaktudás megszerzésére, munkahelyi gyakorlatszerzésre irányuló) szakaszokat. Ehhez szükséges sok esetben az a külső, mentori segítség, amelyet a Kontakt Alapítvány szakemberei biztosítanak számukra. A siker másik feltétele, hogy a programokban való részvételt és/vagy a munkavállalást nehezítő külső körülményekre (pl. családtag gondozása, közlekedési nehézségek) is megnyugtató megoldást lehessen találni. A foglalkoztathatósági hátrányokat a foglalkoztatóknak nyújtott támogatással lehet és kell is kompenzálni olyan munkavállalók esetén, akiknél a szükséges gyakorlat, tapasztalat hiányában a betanítás időt és más munkatársak közreműködését igényli.
- Megváltozott munkaképességűek, fogyatékossággal élők és HHH célcsoporthoz tartozó emberek megkeresése, bevonása és foglalkoztathatóságuk fejlesztése:
  A megváltozott munkaképességű, fogyatékossággal élők és halmozottan hátrányos helyzetű emberek számára nem kínál elegendő munkahelyet a térségi munkaerőpiac, így többségük felhagyott a sikertelen álláskereséssel és kivonult a munkaerőpiacról. Foglalkoztatásukkal azonban nem csak társadalmi integrációjuk és az ezzel járó mentálhigiénés körülményeik javulhatnának, de segélyezés helyett annál magasabb értékű munkabérhez jutva a térséget jellemző szociális problémák egy része is enyhíthető lenne. Ezért a kudarcokat követően kiábrándult, motivációt vesztett embereket kell a munkába állás lehetőségére vonatkozó hiteles ígéretekkel újra aktivitásba szólítani és segíteni a foglalkoztathatóságukat biztosító aktivitásokban, programokban történő részvételüket, ami jellemzően több szervezet együttműködésén keresztül valósulhat meg. A célcsoport esetén azonosítani kell a foglalkoztathatósági korlátokat, és velük közösen kell lehetséges jövőbeli foglalkoztatási területeket azonosítani, majd ehhez egyéni fejlesztési tervet kidolgozni és annak megvalósítását minden szükséges módon segíteni, támogatni (ideértve a mentorálást, illetve a külső akadályok – pl. közlekedés – leküzdését).

- Munkavállalás és foglalkoztatás lehetőségeinek megteremtése a megváltozott munkaképességűek, fogyatékossággal élők és HHH csoportban:
  A megváltozott munkaképességű, fogyatékossággal élők és halmozottan hátrányos helyzetű emberek számára nem kínál elegendő munkahelyet a térségi munkaerőpiac, ezért fejleszteni kell a számukra is elérhető és munkajövedelem szerzési lehetőséget biztosít munkahelyek számát és sokszínűségét. Fel kell kutatni olyan foglalkoztatókat, akik a munkakörök jellege alapján képesek lehetnek a célcsoporthoz tartozó egyének foglalkoztatására, meg kell győzni őket arról, hogy nem éri hátrány emiatt a szervezetet, illetve biztosítani kell az esetleges hátrányok, többletköltségek kompenzálását. Az elsődleges munkaerőpiacon ily módon kiterjesztett munkalehetőségek mellett törekedni kell a közfeladatot ellátó szervezeteknél, illetve a közfoglalkoztatásban is olyan lehetőségek azonosítására, ahol lehetséges a célcsoport igényei és szükségletei szerinti munkavégzési feltételek, körülmények biztosítása, adott esetben védett munkahelyi környezet is kialakítható. Az ily módon bevont foglalkoztatóknál akár be lehet vezetni, ki lehet próbálni a programhoz kapcsolódóan fejlesztett, adaptált módszereket, innovatív modelleket is.
- Szociális gazdaság által biztosított foglalkoztatási lehetőségek létrehozása, kiterjesztése és innovatív fejlesztése:
  A megváltozott munkaképességűek, fogyatékossággal élők és HHH célcsoport számára átmeneti, vagy tartós foglalkoztatási lehetőségeket biztosító munkahelyek körét és változatosságát egyaránt bővíteni kell, ehhez nagymértékben hozzájárulhat a szociális gazdaság az által teremtett és működtetett munkahelyekkel. Emellett kívánatos a foglalkoztathatóság fejlesztését sikeresen biztosítani képes módszertanok, innovációk, modellek fejlesztése, kipróbálása és adaptálása, amelyhez a projekt forrásokat is biztosít, ám szükséges a szociális foglalkoztatók mellett különböző szaktudással és kompetenciákkal rendelkező szervezetek, szakértők közreműködése is.

Intézkedések

A stratégia céljainak megvalósításához a különböző beavatkozási területeken az alábbi intézkedések megvalósítása szükséges és kívánatos. (Az intézkedések részletes bemutatását e dokumentum mellékleteként kezelendő, a végrehajtás operatív dokumentumaként értelmezhető akcióterv tartalmazza.)

S1. Helyi gazdaság fejlesztése

1.1.1. Proaktív befektetés-ösztönzés

- Szabad Vállalkozási Zóna térség sajátosságainak felmérése, előnyeinek, lehetőségeinek megfogalmazása és befektetők részére szóló ajánlatának kidolgozása;
- a lehetséges betelepülők körének azonosítása és aktív megkeresése, információs kampányok és koordinált marketing kommunikációs tevékenység;
- együttműködés a megyei paktum befektetés-ösztönzési tevékenységeivel (ipari és üzleti célra felhasználható területek és ingatlanok és tulajdonosaik azonosítása, ingatlankataszter és települési-térségi információk összeállítása);
- kapcsolattartás potenciális betelepülőket elérő szervezetekkel (pl. HIPA, tanácsadók, üzleti szolgáltatásokat nyújtók, kamarák, Vállalkozásfejlesztési Alapítvány);
- betelepülőkkel történő kapcsolattartás a beruházás megvalósítása után is (aftercare);

- már a térségben működő, munkahelyeket teremtő beruházásokat megvalósítani kívánó foglalkoztatókkal való kapcsolattartás, beruházások előkészítésének és megvalósításának segítése.

1.2.1. Kis- és középvállalkozások segítése a továbblépésben, növekedésben

- növekedést, fejlődést korlátozó nehézségek, problémák azonosítása;
- külső problémákra megoldási javaslatok kidolgozása;
- belső szervezeti korlátok lebontására jó gyakorlatok és tudás megosztása (foglalkoztatói/vállalkozói klubok, tréningek);
- üzleti támogató szolgáltatásokhoz való hozzáférés megkönnyítése (pl. szervezetfejlesztési tanácsadás, képzések, finanszírozási lehetőségek, likviditásmenedzsment, stb.) a térségi KKV-k részére.

1.2.2. Önfoglalkoztatóvá válás, fiatal vállalkozók segítése

- pályaorientációs tevékenységhez kapcsolódóan a vállalkozás, önfoglalkoztatás népszerűsítése, motiváció erősítése;
- pályakezdők és állástalanok körében az önfoglalkoztatás lehetőségeinek keresése és az önfoglalkoztatóvá válás segítése;
- a vállalkozási tevékenység indításához szükséges segítségnyújtás (mentorálás, tudásátadás, inkubációs szolgáltatások).

1.2.3. Helyi gazdaság és vállalatainak segítése, együttműködések és hálózatosodás támogatása

- a kapcsolatteremtés és együttműködés lehetőségeinek megteremtése és ösztönzése (pl. szakmai programok, klubrendezvények, üzemlátogatások, üzleti reggelik szervezése, stb.);
- a közös problémák azonosítása és közös megoldáskeresés a foglalkoztatási együttműködés és az általa nyújtott fórumok keretében;
- információk megosztása (pl. hírlevél, online fórum, stb.) és on-line közösség(i aktivitás) kialakítása.

1.3.1. Formálódó térségbeli kezdeményezések felkarolása

- a foglalkoztatási helyzet javításában, a térségi munkaerő létszámának és minőségének növelésében, a helyi gazdaság erősödésében (pl. HACS, Vállalkozásfejlesztési Alapítvány) érdekelt és ezek érdekében tevékenykedő szervezetekkel az együttműködés kereteinek kialakítása;
- a már létező térségbeli együttműködésekkel rendszeres kapcsolatfelvétel, információ-megosztás, közös gondolkodás és akciók, tevékenységek koordinációs mechanizmusainak kialakítása.

1.3.2. Érdekérvényesítés, döntéshozók felé irányuló kommunikáció és javaslatok

- a foglalkoztatási, illetve a térségi gazdaság helyzetét jellemző problémák megoldásához szükséges, közösen megfogalmazott javaslatok közvetítése az illetékes (megyei, vagy magasabb szintű) döntéshozó (hatóság, szabályozó, minisztérium) felé;
- együttműködés az érdekérvényesítést segíteni képes szervezetekkel (más – megyei és megyén kívüli – paktumok, kamarák, szakmai és érdekvédelmi szervezetek).

1.3.3.Tájékoztatós és információszolgáltatás a gazdasági környezetről, foglalkoztatási relevanciájú változtatásokról, fejlesztési és finanszírozási lehetőségekről

- a foglalkoztatást befolyásoló szabályozás és egyéb releváns körülmények (pl. képzési rendszer) változásáról információk, tájékoztatás;
- a – munkahelyeket létrehozó – fejlesztésekhez igénybe vehető támogatási lehetőségekről, finanszírozási konstrukciókról naprakész és releváns tájékoztatás a térség gazdasági szereplői számára.

S2. Helyi foglalkoztatói igényekhez illeszkedő tudással/kompetenciával rendelkező munkakínálat megteremtése

2.1.1. A képzések piaci igények szerinti innovatív fejlesztése

- információk összegyűjtése a foglalkoztatók munkaerővel kapcsolatos elvárásairól;
- a különböző szakmák és tudás iránti foglalkoztatói igények alakulásának előrejelzése;
- ezek alapján javaslatok kidolgozása a(z iskolarendszerű és felnőttek számára nyújtott) képzések tartalmának és szerkezetének változtatásaira, a foglalkoztatók bevonásával;
- visszacsatolási rendszer kiépítése és működtetése, amely a vállalatoktól gyűjt visszajelzést a különböző képzéseket elvégző és munkát vállaló emberek szaktudására, foglalkoztathatóságára (ez alapján pedig a képzés minőségére) vonatkozóan – ez a képzések fejlődését segítő minőségirányítási rendszerré alakulhat és később kiterjeszthető akár megyei szintre is;
- a képzésekben résztvevők igényeihez illeszkedő képzési struktúra és módszerek, differenciált képzési utak rendszerének megteremtése;
- a(z elsősorban a Kormányhivatal által) kínált képzési struktúra piaci igényekre történő gyorsabb reagálásának elősegítése.

2.1.2. Vállalatok bevonása, aktív szerepvállalásra a képzésekben és a gyakorlatszerzés elősegítésében

- a tanulók és vállalatok kapcsolatának erősítése gyakorlatszerzési lehetőség biztosításán keresztül és üzemlátogatások alkalmával;
- az oktatók és vállalatok kapcsolatának erősítése
  - vállalati továbbképzésen keresztül az új folyamatokról, eszközökről, technológiáról (pl. üzemlátogatáson, illetve vállalati gyakorlati idő eltöltésén keresztül), oktatók szaktudásának naprakészen tartását és motivációját biztosítva,
  - a szakterületen működő vállalatok megismerését célozza a szakképzésben résztvevő tanárok részére, hogy a tanulók számára a térségben elérhető munkalehetőségekről, bérekről naprakész információt tudjanak szolgáltatni.

2.1.3. Pályaorientáció

- 6-12. évfolyamos tanulók felé irányuló intenzívebb és eredményesebb pályaorientáció innovatív eszközök, módszerek, akciók (pl. multimédia, szakmabemutató video, üzemlátogatás, vállalatok bevonása előadás tartására, szakmai versenyek stb.) alkalmazásával;
- ezen évfolyamokon tanító tanárok informálása a munkaerő-piaci lehetőségekről (pl. melyik szakmákra van igény a térségben, kik a potenciális foglalkoztatók, milyen feladatok

végzését jelenti egy-egy szakma, mekkora bérre lehet számítani, hiányszakmák felé orientáció, stb.) kiadványok, hírlevelek, szakmai fórumok segítségével;
- szülők tudatos informálása és bevonása a pályaválasztás előkészítésébe, megalapozásába.

2.2.1. Ingázók megtartása, elvándorlás megelőzése

- ingázási szokások és az ingázás mögött álló motivációk felmérése, majd célzott információk eljuttatása a más térségekbe ingázók felé a térség munkaerőpiacáról, annak pozitív tendenciáiról, munkalehetőségekről és bérekről, hangsúlyozva a lakóhely közelében történő munkavállalás előnyeit és az elmúlt időszak ezt segítő fejlesztéseit, szolgáltatásait,
- iskolák és foglalkoztatók együttműködése a felsőfokú képzésekben (más megyék városaiban) résztvevők hazacsábítására, helyben tartására (pl. potenciális célcsoport azonosítása és megszólítása, a térséghez kötődés fenntartása és erősítése, rendszeres nyári gyakorlat/munkavégzés lehetőségének megteremtése, tanulmányi szerződés jövőbeli munkát ajánlani tudó vállalatokkal stb.);
- pozitív üzenetek a térségről, diplomásoknak, fiataloknak a térségben tartását, illetve ideköltözését ösztönző céllal.

S3. Munkaerő-piaci integráció a foglalkoztatás növelésére

3.1.1. Álláskeresők, inaktívak és közfoglalkoztatottak felkutatása és bevonása

- az elsődleges célcsoportot képező, munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű álláskeresők azonosítása és bevonása az aktív munkaerő-piaci eszközökbe, programokba;
- inaktívak és bevonható közfoglalkoztatottak felkutatása, megszólítása és bevonása a programokba;
- általános információszolgáltatás az elérhető programokról, munkaerő-piaci szolgáltatásokról, továbbá a legális foglalkoztatás előnyeiről (pl. nyugdíj, egészségbiztosítás);

3.1.2. Álláskeresők, inaktívak, közfoglalkoztatottak foglalkozathatóságának javítása és a munkavállalásuk segítése

- a programokba bevont emberek esetében munkavállalás nehezítő (külső) körülmények és (belső) korlátok azonosítása;
- pályaorientáció és az egyéni igényekhez és szükségletekhez illeszkedő egyén fejlesztési tervek kialakítása;
- a munkába álláshoz vezető egyénközpontú fejlesztés, amely többek között az alábbi elemek valamelyikét, vagy mindegyikét jelentheti
    - alapkompetenciák fejlesztése és motiváció erősítése,
    - a szükséges alapvető és szakmai képzések azonosítása és azok elvégzése (szükség esetén mentori segítséggel),
    - munkatapasztalat szerzés és munkahelyi szocializáció nem elsődleges munkaerőpiacon (pl. közfoglalkoztatás, szociális gazdaság, védett munkahelyek), támogatott foglalkoztatás keretében,
- elhelyezkedés az elsődleges munkaerőpiacon támogatott, vagy rendes foglalkoztatásban;

A fenti lépések bármelyik megvalósítható az egyének szükségletei szerint egyenként, vagy bármely másikkal együtt, az egymásra épülést szem előtt tartva, akár tranzitfoglalkoztatási jelleggel is.

A tevékenységek eredményeként a résztevők elhelyezkednek az elsődleges munkaerőpiacon (támogatott, vagy nem támogatott) működő munkahelyeken és 6, illetve 12 hónappal a program, támogatás befejezését követően is (megszakítás nélkül) foglalkoztatásban állnak.

3.2.1. Megváltozott munkaképességűek, fogyatékossággal élők és halmozottan hátrányos helyzetű célcsoportjához tartozó emberek azonosítása, megkeresése és bevonása

- megváltozott munkaképességűek, fogyatékossággal élők és HHH emberek azonosítása, megszólítása, tájékoztatása a programokról és lehetőségekről, majd a programokban való részvételük ösztönzése (hangsúlyozva, hogy a szükséges segítséget, támogató szolgáltatásokat megkapják);
- a foglalkoztathatósági korlátok azonosítása, motiváció és pályaorientáció, a lehetséges és kívánatos jövőbeli foglalkoztatási területek meghatározása;
- ezek tükrében a foglalkoztathatóság kialakításához szükséges egyéni fejlesztési terv kidolgozása;
- az egyéni fejlesztési tervben meghatározott tevékenységekben, programokban való részvétel, szükség esetén mentori segítséggel.

3.2.2. Munkavállalás és foglalkoztatás lehetőségeinek megteremtése a megváltozott munkaképességűek, fogyatékossággal élők és HHH emberek számára

- a rendelkezésre álló, nem elsődleges munkaerő-piaci munkahelyek összegyűjtése és a velük való együttműködés erősítése, bevonásuk az egyéni fejlesztési tervek megvalósításába, illetve innovatív foglalkoztatási és képzési módszerek és modellek kifejlesztésébe és kipróbálásába;
- elsődleges munkaerő-piaci olyan foglalkoztatók felkutatása, amelyek képesek és hajlandóak is a célcsoport munkavállalását elősegíteni, lehetővé tenni, akár támogatott munkahelyek létrehozásával, vagy innovatív módszerek, modellek kipróbálásával és adaptálásával.

3.3.3. Szociális gazdaság által biztosított foglalkoztatási lehetőségek létrehozása, kiterjesztése és innovatív fejlesztése

- együttműködés a már a térségben működő szociális foglalkoztatókkal,
  - azt igénylő munkavállalók elhelyezése támogatott foglalkoztatásban,
  - tapasztalataik átadása, jó gyakorlatok és jobbító javaslatok adaptálása,
  - bevonásuk az innovációk létrehozásába, kipróbálásába, a szociális foglalkoztatás rendszerének fejlesztésébe;
- szociális foglalkoztatók és az elsődleges munkaerőpiac szereplői közötti együttműködés, kooperáció erősítése, támogatása.

Célcsoportok

A Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia három fő csoportot céloz meg, ezt foglalja össze a következő táblázat.

Kiemelt közvetlen célcsoport A munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű emberek. Az ő foglalkoztathatóságának javítását és munkába állásának segítését célzó intézkedésekre kell fordítani a foglalkoztatási együttműködés létrehozását támogató projekt költségvetésének 70%-át a pályázati felhívásban kijelöltek szerint.	• alacsony iskolai végzettségű aktív korúak • tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek (a munkanélküliségben töltött időtartamba az álláskeresés és a közfoglalkoztatásban történő részvétel időtartama is beszámítható) • 30 év alatti fiatal diplomás pályakezdő álláskeresők • idősebb, 50 év feletti álláskeresők • GYED-ről, GYES-ről, ápolási díjról visszatérők • aktív korúak szociális ellátásában, foglalkoztatás helyettesítő támogatásban részesülők • közfoglalkoztatottak • megváltozott munkaképességű személyek • roma származású álláskeresők • álláskeresőként nem regisztrált, inaktív, munkaképes korú személyek
Közvetlen célcsoport A térségi munkaerő-piac hosszútávon fenntartható fejlesztése a fenti közvetlen célcsoport aktív együttmű-ködése mellett valósulhat meg, közreműködik a stratégia akciótervében foglaltak megvalósításában.	• konzorciumi tagok • térségben működő, foglalkoztató vállalatok, intézmények • iskolarendszerű szakképzést nyújtó szervezetek • felnőttképzést, munkaerő-piaci képzéseket nyújtó szervezetek • támogatott, foglalkoztatási szempontból jelentős fejlesztések projektgazdái • fejleszthető ingatlanok tulajdonosai • a térségben élő, más megyékbe ingázók • megyéből származó, felsőoktatásban továbbtanuló, illetve más megyékben élő és dolgozó fiatal diplomások • egyéb térségekben életmódváltásban érdekelt családok

Közvetett célcsoport
 	
Tagjainak együttműködése szükséges lehet a stratégia tevékenységeihez. A csoporthoz tartozók céljai illeszkednek a stratégia által elérni kívánt eredményekhez.
	• Nógrád Megyei Foglalkoztatási Együttműködés
	• Nógrád Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
	• Helyi Akciócsoportok
	  ○ 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület
	  ○ Cserhátalja Vidékfejlesztési Egyesület
	  ○ Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesülete
	• térségben működő szociális szolgálat és munkatársai

Stratégia illeszkedése más stratégiai dokumentumokhoz

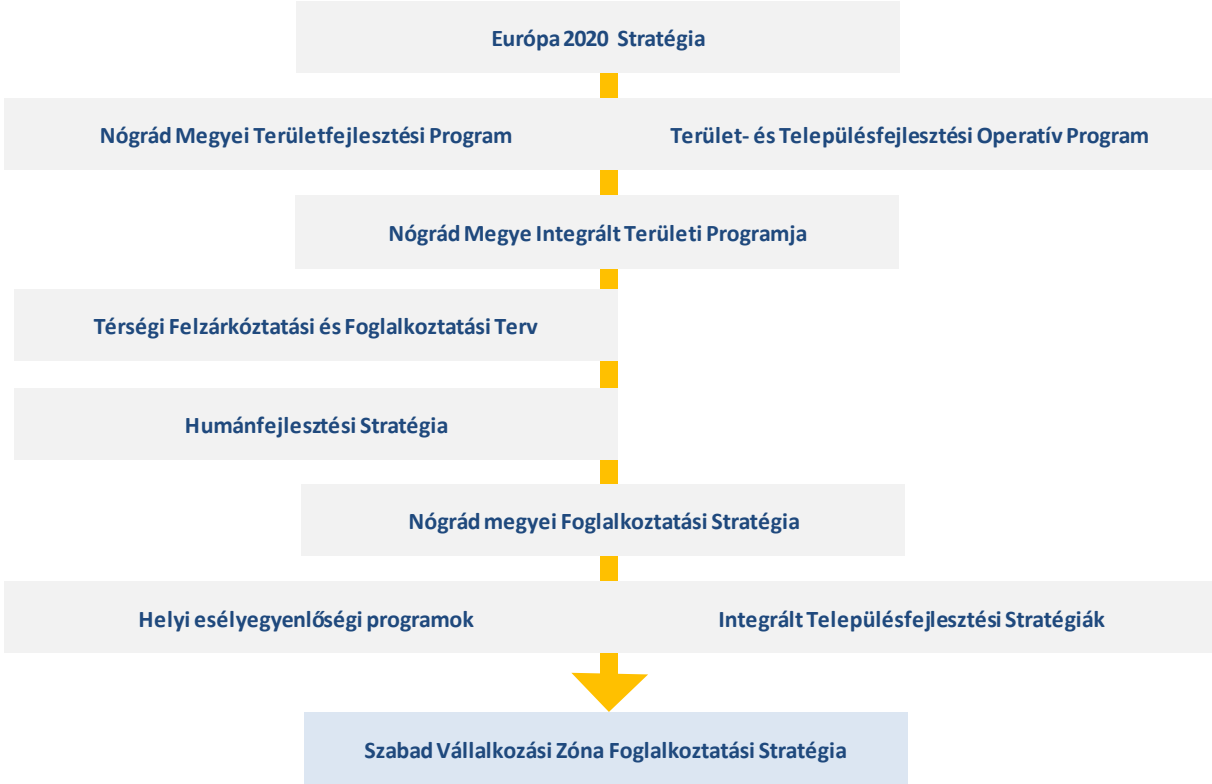

A Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia illeszkedik az uniós, megyei és helyi foglalkoztatási relevanciával bíró stratégiai anyagokhoz a következőképpen.

Az Európa 2020 Stratégia horizontális céljaival keretrendszerbe helyezi a rá épülő stratégiai anyagokat, kijelöli a fenntartható és minőségi foglalkoztatás célját, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzését. Ezen felül előírja a társadalmi befogadás előmozdítását, és a szegénység elleni fellépést.

A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) gazdaságélénkítés és a foglalkoztatási szint növelése fejlesztéspolitikai célját alapul véve a Nógrád Megyei Területfejlesztési Programja (2014-2020) meghatározza a megyei célkitűzéseket, a gazdaság fejlesztését, az aktív, kreatív és együttműködő társadalom kialakítását, továbbá a marasztaló élettér létrehozását. A Nógrád Megye Területfejlesztési Programja Kelet-Nógrádra vonatkozóan a felzárkóztatást és az újraiparosítást tűzi ki célul. Kiemeli a gazdasági szerkezetváltás miatt leszakadó rétegek kompetenciáinak fejlesztését, hogy a munkaerő-piaci integráció ezen keresztül sikeresen megtörténhessen.

A 2015-ben készült Humánfejlesztési Stratégia Nógrád megye Területfejlesztési Programjára épít, célja a humán erőforrások megőrzése és fejlesztése. A humánstratégiai célkitűzések között megemlíti a megyei humánerőforrások megőrzését és bővítését, az értelmiségiek jobb elismerését és munkakörülményeik javítását, továbbá az elvándorlás mérséklését. Ezen felül kiemeli az oktatás és a képzés fejlesztésének fontosságát, ami a foglalkoztatás szempontjából meghatározó készségek és kompetenciák javítására fókuszál. Továbbá, a foglalkoztatás növelése érdekében a tudáshoz való nagyobb mértékű hozzáférés elősegítését tűzi ki célul. A munkaerő-piaci szempontból releváns képzések és oktatás támogatása fontos feladat a stratégia szerint, ennek célcsoportja a munkanélküliek, inaktívak, hátrányos helyzetűek a munkaerőpiacra történő integrálás elősegítésére. Mivel a Szabad Vállalkozási Zóna foglalkoztatási együttműködés stratégiája a piacképes tudással

rendelkező munkaerő biztosítását tűzte ki célul a hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci felzárkóztatása mellett, így a Humánfejlesztési Stratégia oktatás és képzés fejlesztésére irányuló kezdeményezését és a munkaerő-piaci integrációs törekvését támogatja céljaival és tevékenységeivel.

A megyei foglalkoztatási stratégia a munkaerő-piaci helyzet javításával, a gazdaság dinamizálásával a magasabb foglalkoztatottság elérését, a magasabb minőségű munkahelyek és nagyobb hozzáadott értékű termelés megteremtését tűzi ki célnak. Ezen célok alátámasztják a Nógrád Megyei Területfejlesztési Programban előírtak teljesülését.

A 36 Jó Palóc Közhasznú Egyesület (LEADER HACS) Helyi Fejlesztési Stratégiájának átfogó céljai a meglévő erőforrások jobb kihasználására, a vállalkozói kapcsolatok fejlődésére épülve a helyi gazdaság élénkülésére, a vállalkozások erősítése vonatkoznak. Emellett a vidéki életminőség fejlesztésére, a közösségépítésre és a társadalmi kirekesztettség által leginkább fenyegetett csoportok felzárkózásának elősegítésére törekednek. A Cserhátalja Vidékfejlesztési Egyesület (LEADER HACS) stratégiai céljai a versenyképes helyi gazdaság megteremtését, az innovációs és infokommunikációs ellátottság növelését és az élhető vidéki környezet kialakítását támogatják. Az Ipoly-menti Palócok Térségfejlesztő Egyesületet (LEADER HACS) helyi akciócsoportot a helyi gazdaság megerősítését és a munkahelyteremtést, a helyi életminőség javítását és a turizmus ösztönzését tűzte ki célul. Így a térségi foglalkoztatási stratégia elsősorban a helyi gazdaság fejlesztésén keresztül járul hozzá a helyi akciócsoportok munkájához.

A Salgótarján Járás Esélyteremtő Program foglalkoztatási szempontból kiemelt céljai magukban foglalják a szociális gazdaság fejlesztésén keresztül, a munkaerő piacról kiszorult rétegek integrálását a társadalmi és gazdasági felzárkóztatás elősegítésére. A térségi foglalkoztatási stratégia harmadik stratégiai célja alátámasztja intézkedései révén ezt a célt a munkaerő-piaci integráció elősegítésére vonatkozóan. A Pásztó Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának foglalkoztatással kapcsolatos intézkedései a tartós munkanélküli nők elhelyezkedési esélyeinek növelésére vonatkoznak, illetve a képzettségi szint emelésére. A Bátonyterenye Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programja a szegregátum és a veszélyeztetett területek népességének felmérését célozza a foglalkoztatottság szempontjából, a helyi foglalkoztatási lehetőségek felkutatása mellett. Illetve, a szociális ellátások fejlesztésére törekszik a minél előbbi munkába állás lehetőségeinek elősegítése a kisgyermekes édesanyák számára. Szécsény Városi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programja kiemeli a mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlőségéért a munkanélküliek foglalkoztathatóságának növelését, továbbá a nők munkahelyre való visszatérési esélyének erősítését. Így a helyi esélyegyenlőségi programok intézkedéseit a térségi foglalkoztatási stratégia foglalkoztatási szintet növelő törekvése támogatja, amit mindhárom megfogalmazott stratégiai cél magában foglal.

Az integrált településfejlesztési stratégiák (Pásztó, Bátonyterenye, Szécsény és Salgótarján estében) számos foglalkoztatással kapcsolatos célkitűzést foglalnak magukban, amihez a térségi foglalkoztatási stratégia illeszkedik a foglalkoztatási szint növelésével. Bátonyterenyén a munkanélküliség csökkentését az iparterületek fejlesztésével, új iparágak betelepítésével és a mezőgazdaságra épülő feldolgozóipar megteremtésével szeretnék elérni. Pásztó esetében a stratégia szerint a közlekedés fejlesztése lehet a gazdaság és a turizmus motorja, ami új munkalehetőségeket teremthet. A salgótarjáni stratégia kiemeli a hátrányos helyzetű és leszakadó tartósan munkanélküli népesség munkaerő-piaci integrációjának fontosságát, ami a térségi foglalkoztatási stratégia fő céljaival összhangban van. Szécsényben a stratégia a kis- és középvállalkozások erősítésén és támogatásán

keresztül teremt várhatóan új munkalehetőségeket, továbbá a munkavállalói mobilitás növelését célozza a közlekedés fejlesztésével.

A Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna Foglalkoztatási Stratégia célrendszere a megyei foglalkoztatási stratégia célrendszeréből indul ki, a megyei stratégiai célok elérését támogatja a helyi munkaerő-piaci viszonyok figyelembevétele mellett, illetve a helyi igények és kezdeményezések felkarolásával. Így összhangban van a magasabb rendű stratégiai anyagokkal, továbbá illeszkedik a Helyi Akciócsoportok stratégiáihoz, támogatja a helyi esélyegyenlőségi programok törekvéseit, és intézkedéseivel alátámasztja az integrált településfejlesztési stratégiák célkitűzéseit.

A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTÁSA

A stratégia végrehajtásában résztvevő szereplők

A Paktumiroda feladatai és jogköre

- Bátonyterenye Város Önkormányzata hozza létre és működtetni a Paktumirodát (amely a Polgármesteri Hivatal szervezetéhez illeszkedően jött létre).
- A Paktumiroda felelős a foglalkoztatási együttműködési megállapodást aláíró szervezetekkel történő kapcsolattartásért, illetve koordinálja más konzorciumi tagok és a projektben dolgozó munkatársaik kapcsolattartásra irányuló tevékenységét. A Paktumiroda ezen tevékenysége keretében összegyűjti a szerveztek által felvetett problémákat, azokat a megfelelő szakmai és egyéb fórumokon megvitatja, szükség esetén közreműködik a kiérlelt javaslatoknak az illetékes, kompetens döntéshozók felé történő továbbításában.
- A Paktumiroda felelős a térségben a foglalkoztatók által megfogalmazott munkaerőigények, továbbá a támogatott foglalkoztatásra, illetve képzésekre irányuló igények rendszeres összegyűjtéséért és a Kormányhivatal felé történő eljuttatásáért.
- A Paktumiroda feladata a 4 érintett járásban a projektben dolgozó és a gazdasági, munkaerő-piaci szereplőkkel történő kapcsolattartásért felelős munkatársak tevékenységének koordinálása.
- A Paktumiroda feladata a stratégia végrehajtásához szükséges akciók, aktivitások megszervezése és szakmai irányítása, illetve más konzorciumi tagok által megszervezett és/vagy megvalósított aktivitások koordinációja.
- A Paktumiroda szervezi a paktum rendezvényeit, ezen felül koordinálja az együttműködésben résztvevők hasonló, szakmai rendezvényekhez kapcsolódó tevékenységeit.
- A Paktumiroda szervezi a foglalkoztatási együttműködés kommunikációs tevékenységét a járásokban és a járásokon átívelő szinten, ezen felül irányítja a többi konzorciumi tag és együttműködő partner kommunikációs aktivitását.
- A Paktumiroda rendszeresen és strukturált formában tájékoztatja az együttműködés résztvevőit a stratégia végrehajtásának előrehaladásáról. Ezen felül az előrehaladásról rendszeresen és meghatározott struktúrában jelentéseket készít az Irányító Bizottság és a projektmenedzsmentért felelős NFÜ részére.
- A Paktumiroda kapcsolatot tart a megyében és más térségekben létrehozott foglalkoztatási együttműködésekkel azok paktumirodáin keresztül.
- A Paktumiroda előkészíti, és évente frissíti, aktualizálja és elfogadásra az Irányító Bizottság elé terjeszti az akciótervet, ami meghatározza a foglalkoztatási stratégia céljai eléréséhez szükséges és az adott évben megvalósítandó tevékenységeket, definiálja a felelősöket és közreműködőket, továbbá az idő- és pénzügyi kereteket.
- A Paktumiroda megszervezi és előkészíti az Irányító Bizottság üléseit, annak döntéseiről tájékoztatja az érintetteket, a döntéseket végrehajtja.
- A Paktumiroda felelős a Foglalkoztatási Fórum megszervezéséért.
- A Paktumiroda előkészíti és támogatja a paktum akkreditációs folyamatát.

Konzorciumi tagok feladatai és jogköre

A Nógrádi Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaság feladatai:

- Az NFÜ látja el a projekt során a projektmenedzsment feladatokat, koordinálja a projektben vállalt tevékenységek határidőkre, megfelelő tartalommal és szabályosan történő megvalósítását.
- A gazdaságfejlesztési és befektetés-ösztönzéshez kapcsolódó tevékenységek szervezése és megvalósítása, az érintett járásokban ezekhez kapcsolódóan megvalósuló tevékenységek szakmai irányítása, illetve a megyei befektetés-ösztönzési tevékenységgel való összhang megteremtése szintén az Ügynökség feladata.
- Az NFÜ közreműködik a megyében működő más paktumokkal (a Nógrád megyei paktum, az M2 vonzástérség helyi foglalkoztatási együttműködés, továbbá a Salgótarján Megyei Jogú Városhoz kapcsolódó foglalkoztatási együttműködés) történő együttműködés megvalósításában és a tevékenységek összehangolásában.
- Az NFÜ feladata a Salgótarjáni járásban (kivéve Salgótarján MJV) működő foglalkoztatókkal és egyéb érintett szervezetekkel való kapcsolattartás, törekedve az együttműködésben résztvevők körének bővítésére a járási szereplők ösztönzésével.
- Az Ügynökség közreműködik a járásban (kivéve Salgótarján MJV) működő foglalkoztatók képzési és munkaerőre vonatkozó igényeinek folyamatos felmérésében és azok Paktumiroda, valamint a Kormányhivatal felé történő eljuttatásában.
- Az NFÜ közreműködik a Salgótarjáni járásban (kivéve Salgótarján MJV) élő inaktívaknak, közfoglalkoztatottaknak és álláskeresőknek az elérhető lehetőségekről, programokról történő tájékoztatásában és a programokba történő bevonásuk elősegítésében.
- Az NFÜ megvalósítja az akciótervben meghatározott, illetve a Paktumiroda által az NFÜ felelősségi körébe rendelt feladatokat.
- Az Ügynökség– a Paktumiroda koordinációja mellett – részt vesz a Salgótarjáni járásban paktum szakmai és kommunikációs rendezvényeinek megszervezésében és végrehajtásában.

A Nógrád Megyei Kormányhivatal és járási foglalkoztatási osztályainak feladatai:

- A Nógrád Megyei Kormányhivatal és a járási foglalkoztatási osztályok informálják az álláskeresőket a térségben megüresedett és betölthető álláshelyekről, illetve a projekt keretében igénybe vehető szolgáltatásokról és programokról. Az álláskeresőként regisztrált, célcsoportokhoz sorolható embereknek a programokba való bevonása a Kormányhivatal feladata.
- A Nógrád Megyei Kormányhivatal együttműködik az álláskeresők bevonását és a programokban történő sikeres részvételét segítő szervezetekkel.
- A Nógrád Megyei Kormányhivatal támogatott foglalkoztatási lehetőséget és képzéseket biztosít vállalatok, foglalkoztatók számára, továbbá álláskeresőket közvetít a leendő munkaadók számára.
- A Kormányhivatal a Paktumiroda által összegyűjtött és átadott, foglalkoztatók által meghatározott igények szerinti támogatott képzéseket szervez és nyújt, törekedve a képzési kínálat és a foglalkoztatói igények jobb illeszkedésére, továbbá a képzések minőségének, módszereinek és eredményességének javítására.
- Álláskeresők számára támogatott képzéseket, utazási támogatást, mobilitási/lakhatási támogatást, gyerekfelügyeletet/hozzátartozó gondozását segítő támogatást, önfoglalkoztatóvá/vállalkozóvá válást ösztönző támogatást és bértámogatást nyújt.

A Kontakt Alapítvány szerepe feladatai:

- A Kontakt Alapítvány közreműködik a programokba bevonható inaktívak és közfoglalkoztatottak felkutatásában, álláskeresőként történő regisztrációjuk és a programokba történő bevonásuk előkészítésében.

- A Kontakt Alapítvány közreműködik a megváltozott munkaképességű, fogyatékossággal élő, illetve halmozottan hátrányos helyzetű emberek felkutatásában és a programokba történő bevonásában.
- A Kontakt Alapítvány munkaerő-piaci szolgáltatásokat nyújt a Kormányhivatallal együttműködve a programokban résztvevők egyéni szükségletei szerinti fejlesztésekben. Az Alapítvány segíti a programokba bevont embereket az egyéni szükségleteikhez illeszkedő fejlesztési aktivitásokban történő sikeres részvételben (pl. motiváció erősítése, mentorálás, egyéb segítő tevékenységek) és a munkaerő-piaci (re)integráció folyamatában.
- A Kontakt Alapítvány közreműködik a szociális gazdaság és társadalmi foglalkoztatás fejlesztési lehetőségeinek feltárásához kapcsolódó tevékenységek előkészítésében, megszervezésében.

Bátonyterenye Város Önkormányzatának feladatai (mint konzorciumi partner):

- A Bátonyterenyei járás területén működő foglalkoztatókkal és egyéb érintett szervezetekkel való kapcsolattartás, törekedve az együttműködésben résztvevők körének bővítésére a járási szereplők ösztönzésével.
- A Bátonyterenyei járásban működő foglalkoztatók képzési és munkaerőre vonatkozó igényeinek folyamatos felmérése – a Paktumirodán keresztül – a Kormányhivatal felé történő eljuttatása.
- A Bátonyterenyei járásban az inaktívak, közfoglalkoztatottak és álláskeresők tájékoztatása az elérhető lehetőségekről, programokról és azokba történő bevonásuk elősegítése.
- A Szabad Vállalkozási Zóna térség munkaerő-piaci helyzetének javítását, a munkaerő megtartását és visszacsábítását, továbbá új ágazatok és munkahelyek térségbe vonzását segítő tevékenységek szakmai megalapozása, valamint a térség imidzsét javító akciók előkészítése, kidolgozása.
- A megyei foglalkoztatási együttműködés által szervezett befektetés-ösztönzési tevékenységhez kapcsolódó akciók, tevékenységek megvalósításának elősegítése, kapcsolattartás a munkahelyteremtő beruházásokra alkalmas ingatlanok tulajdonosaival a járásban.
- Az együttműködés szakmai és kommunikációs rendezvényeinek megszervezése és végrehajtása a Bátonyterenyei járásban.

Szécsény Város Önkormányzatának feladatai:

- Az Önkormányzat feladata a Szécsényi járásban működő foglalkoztatókkal és egyéb érintett szervezetekkel való kapcsolattartás, törekedve az együttműködésben résztvevők körének bővítésére a járási szereplők ösztönzésével.
- Szécsény Város közreműködik a járásban működő foglalkoztatók képzési és munkaerőre vonatkozó igényeinek folyamatos felmérésében és azok Paktumiroda, valamint a Kormányhivatal felé történő eljuttatásában.
- Szécsény Város Önkormányzata közreműködik a Szécsényi járásban élő inaktívaknak, közfoglalkoztatottaknak és álláskeresőknek az elérhető lehetőségekről, programokról történő tájékoztatásában és a programokba történő bevonásuk elősegítésében.
- A megyei foglalkoztatási együttműködés által szervezett befektetés-ösztönzési tevékenységhez kapcsolódó akciók, tevékenységek megvalósításának elősegítése, kapcsolattartás a munkahelyteremtő beruházásokra alkalmas ingatlanok tulajdonosaival a járásban.
- Az Önkormányzat – a Paktumiroda koordinációja mellett – közreműködik a járásban zajló projekttevékenységek koordinálásában. Az Önkormányzat felelős aszociális gazdaság és társadalmi foglalkoztatás témákat érintő fejlesztési lehetőségek, illetve fiatal munkavállalók, hátrányos helyzetű és megváltozott munkaképességűek emberek foglalkoztatását segítő innovatív

megoldások módszerek és modellek kidolgozására irányuló tevékenységek előkészítéséért és megvalósításáért.
- Szécsény Város Önkormányzata – a Paktumiroda koordinációja mellett – részt vesz a Szécsényi járásban a paktum szakmai és kommunikációs rendezvényeinek megszervezésében és végrehajtásában.

Pásztói Polgármesteri Hivatal feladatai:

- A Pásztói Polgármesteri Hivatal feladata a Pásztói járásban működő foglalkoztatókkal és egyéb érintett szervezetekkel való kapcsolattartás, törekedve az együttműködésben résztvevők körének bővítésére a járási szereplők ösztönzésével.
- A Hivatal közreműködik a járásban működő foglalkoztatók képzési és munkaerőre vonatkozó igényeinek folyamatos felmérésében és azok Paktumiroda, valamint a Kormányhivatal felé történő eljuttatásában.
- A Hivatal közreműködik a Pásztói járásban élő inaktívaknak, közfoglalkoztatottaknak és álláskeresőknek az elérhető lehetőségekről, programokról történő tájékoztatásában és a programokba történő bevonásuk elősegítésében.
- A megyei foglalkoztatási együttműködés által szervezett befektetés-ösztönzési tevékenységhez kapcsolódó akciók, tevékenységek megvalósításának elősegítése, kapcsolattartás a munkahelyteremtő beruházásokra alkalmas ingatlanok tulajdonosaival a járásban.
- A Polgármesteri Hivatal – a Paktumiroda koordinációja mellett – közreműködik a járásban zajló projekttevékenységek koordinálásában. A Hivatal felelős a helyi gazdaságot erősítő tevékenységek, akciók és a helyi gazdaság szereplői között együttműködés fejlesztését elősegítő tevékenységek, akciók előkészítéséért, illetve megvalósításáért.
- A Pásztói Polgármesteri Hivatal – a Paktumiroda koordinációja mellett – részt vesz a Pásztói járásban a paktum szakmai és kommunikációs rendezvényeinek megszervezésében és végrehajtásában.

Az együttműködő partnerek feladatai, tevékenységei

- A foglalkoztatási együttműködést aláíró partnerek betekintést nyerhetnek a stratégia és akcióterv megvalósításának folyamatába, meghívást kapnak a rendezvényekre, ötleteikkel és javaslataikkal hozzájárulhatnak a foglalkoztatás helyzet javítását segítő tevékenységek tartalmának és eredményeinek fejlesztéséhez.
- Az együttműködő partnerek kezdeményezhetnek a stratégia céljainak elérését segítő tevékenységeket, amelyeket egymaguk, vagy további szervezetekkel együttműködve megvalósíthatnak. E tevékenységek illeszkedhetnek a stratégia akciótervében előirányzott és így a stratégia megvalósításához rendelkezésre álló erőforrásokat felhasználva megvalósítandó tevékenységekhez, vagy lehetnek önálló kezdeményezések is. Mindkét esetben lehetséges, hogy az Irányító Bizottság döntése alapján az akcióterv részévé válva az együttműködés erőforrásaira alapozva, vagy a kezdeményező partnerek saját/közös erőfeszítésének eredményeként kerüljenek megvalósításra.

A stratégiai partnerek szerepe

- A foglalkoztatási együttműködés stratégiájában megfogalmazott célok eléréséhez szükséges lehet olyan szereplők, szervezetek közreműködése, amelyek ugyan nem írták alá az együttműködési megállapodást, ám egyetértenek és azonosulnak a stratégiai célokkal, illetve saját tevékenységük

eleve hasonló célok előmozdítására irányul. E szervezeteket – amelyek működhetnek a paktum, vagy a megye területén, de lehetnek akár országosak, vagy országhatáron átívelőek is – a Paktumiroda feladata azonosítani, a velük való együttműködést kezdeményezni, az együttműködés és információcsere kereteit kialakítani. A stratégiai partnerek a Paktumiroda, illetve az együttműködő partnerek kezdeményezéseinek megvalósítását segíthetik saját eszközeikkel, kompetenciáik és hatáskörük biztosította lehetőségekkel.

- Stratégiai partnerként tekintünk többek között a térségben működő további foglalkoztatási együttműködésekre, a foglalkoztatás szabályozását, a munkaerő kínálatának rövid és hosszabb távú alakulását befolyásolni képes (helyi, megyei és országos, szakmai, érdekképviseleti és közigazgatási) szervezetekre, valamint a térség gazdaságának fejlődéséhez – információkkal, forrásokkal – hozzájárulni képes szakmai, hatósági és közigazgatási szervezetekre, foglalkoztatókra, továbbá a célcsoporthoz tartozó emberekkel kapcsolatban álló és helyzetük javításában érdekelt további szervezetekre (pl. szociális, gyerekvédelmi szolgálatok, civil szervezetek).
- A stratégiai partnerek közül – a célokkal történő azonosulás és sikeres együttműködés eredményeként – többen beléphetnek az együttműködésbe a későbbiekben.

A paktum szervezete

A foglalkoztatási együttműködés szervezete a Foglalkoztatási Fórumból, Irányító Bizottságból és a Paktumirodából áll.

A Foglalkoztatási Fórum célja a nyilvánosság tájékoztatása az együttműködés tevékenységeiről és eredményeiről, továbbá e fórum elősegítheti az érintetteknek az együttműködésbe történő bevonását. A Fórum keretében nyílik lehetőség az együttműködés aláírói és más érintettek számára, hogy nyomon kövessék az együttműködéssel kapcsolatos tevékenységek és a stratégia végrehajtásának előrehaladását. A Fórum lehetőséget biztosít továbbá a résztvevők számára, hogy a foglalkoztatási helyzet javítását szem előtt tartva újabb problématerületeket azonosítsanak, javaslatokat fogalmazzanak meg, újabb aktivitásokat és tevékenységeket kezdeményezzenek. A Foglalkoztatási Fórumon részt vesznek a paktum tagjai, illetve további meghívottak (stratégiai partnerek, egyéb érintettek), továbbá a szélesebb nyilvánosság számára is adott a részvétel lehetősége. A Fórum évente ülésezik, az ülések nyilvánosak.

Az Irányító Bizottság a paktum operatív és stratégiai döntéshozó szerve, ami a foglalkoztatási együttműködés és a stratégia megvalósításának irányításával kapcsolatos teendőket látja el. Az Irányító Bizottságot a Nógrádi Szabad Vállalkozási Zóna foglalkoztatási együttműködést létrehívására irányuló projektet megvalósító konzorcium tagjai által delegált személyek alkotják. Az Irányító Bizottság üléseire negyedévente kerül sor. de szükség esetén rendkívüli üléseket is tarthat. Az Irányító Bizottság fogadja el a stratégia megvalósításának kereteit meghatározó (évente aktualizált, éves kitekintésben készülő) akciótervet, illetve a kommunikációs tevékenyég kereteit meghatározó kommunikációs tervet. Mind az akciótervet, mind a kommunikációs tervet a Paktumiroda készíti el, gondozza és terjeszti évente az Irányító Bizottság elé. Az akcióterv határozza meg a stratégia megvalósításához szükséges tevékenységek felelőseit, közreműködőit, valamint az idő- és pénzügyi keretét. Ebből adódóan minden olyan változtatási igény esetében szükséges az Irányító Bizottság jóváhagyása, amely érinti a tevékenységek ütemezését, tartalmát, illetve pénzügyi kereteit. Az Irányító Bizottság nyomonköveti a

stratégia és az akcióterv megvalósítását, ennek kereteit a Paktumiroda által készített negyedéves monitoring (előrehaladási) jelentések adják, amelyek elfogadásáról a Bizottság döntést hoz. A Foglalkoztatási Fórumot az együttműködés tevékenységeiről, azok eredményeiről és a stratégiai megvalósításának előrehaladásáról tájékoztató éves monitoring jelentést az Irányító Bizottság terjeszti a Fórum elé.

A Paktumiroda az Irányító Bizottság felügyelete alatt végzi tevékenységét, amely a foglalkoztatási stratégia és akciótervének megvalósítására irányul. A Paktumiroda Bátonyterenyén működik, a paktum koordinátor irányítja, akinek tevékenységét az iroda dolgozói segítik. A Paktumiroda működése folyamatos, feladata a foglalkoztatási stratégia akciótervének végrehajtása, az ehhez szükséges tevékenységek előkészítése és megvalósítása, továbbá a konzorciumi tagok ehhez kapcsolódó tevékenységeinek, illetve munkatársai feladatvégzésének koordinálása. Emellett a Paktumiroda készíti elő az Irányító Bizottság üléseit, felelős a monitoring tevékenységért, illetve ellátja a szükséges információkkal a projektmenedzsmentet végző NFÜ-t. A paktumiroda feladata a kapcsolattartás az együttműködésben résztvevő tagokkal és stratégiai partnerekkel, továbbá az együttműködés tevékenységeiről, illetve eredményeiről történő kommunikáció.

Monitoring rendszer

A monitoring tevékenységben részt vesz a Paktumiroda, az Irányító Bizottság és a Foglalkoztatási Fórum eltérő feladatokkal és döntési joggal.

Monitoring tevékenység résztvevői és feladataik	
Paktumiroda	A Paktumiroda összegyűjti, rendszerezi a stratégia végrehajtásával, előrehaladásával kapcsolatos információkat, amelyekről rendszeresen tájékoztatja az Irányító Bizottságot. A Paktumiroda feladata a projekt végrehajtásához az NFÜ által a MÁK részére készített előrehaladási jelentésekhez szükséges szakmai tartalmak előállítása is.
Irányító Bizottság	Az Irányító Bizottság nyomon követi a stratégia és a stratégiai célok eléréséhez szükséges – akciótervben meghatározott és egyéb – tevékenységek előrehaladását. Az Irányító Bizottság ülésein megvitatja és elfogadja a Paktumiroda által a stratégia és az akciótervének végrehajtásáról készült monitoring jelentéseket, beszámolókat. Az Irányító Bizottság fogadja el és terjeszti a Foglalkoztatási Fórum elé terjesztett éves beszámolót (amelyet a Paktumiroda készít el).
Foglalkoztatási Fórum	A Foglalkoztatási Fórum keretében az Irányító Bizottság tájékoztatja a résztvevőket a stratégia megvalósulásáról (éves *Monitoring jelentés*). A Fórum megvitatja a jelentést és a stratégia megvalósítását elősegítő ajánlásokat fogalmazhat meg.

A monitoring tevékenység során a következő beszámolók készülnek el.

- *Negyedéves előrehaladási jelentés*: Az Irányító Bizottság rendszerint háromhavonta ülésezik, a Paktumiroda ezeken az üléseken a negyedéves előrehaladási jelentéssel tájékoztatja a Bizottságot az akciótervben foglaltak megvalósulásáról. Az Irányító Bizottság dönt a jelentés elfogadásáról.
- *Monitoring jelentés:* Az Irányító Bizottság évente monitoring jelentésben beszámol a Paktum keretében megvalósuló tevékenységek, akciók előre haladásáról a Foglalkoztatási Fórumnak, ezt a monitoring jelentést a Paktumiroda készíti elő.
- *Beszámoló a projekt mérföldköveiről a MÁK részére:* A beszámoló a projekt keretében támogatott tevékenységek megvalósulását mutatja be, a források szabályos felhasználását hivatott alátámasztani. A támogatott projekt mérföldköveihez illeszkedik a beszámoló rendszeressége. Ezt a Paktumiroda készíti elő a konzorciumi tagok közreműködésével.